

EXTRA BIJENKOMST VAN 7 OKTOBER 2020 14.30 UUR

Voorzitter: K.F. Schuiling (VVD)

College: P.S. de Rook (D66)

Overig: Jos Rietveld (Directeur GGD), Wilma Mansveld (Directeur Veiligheidsregio)

1 Informatie bijeenkomst GRIP 4 Corona

00:29:57

Voorzitter : Dames en heren, heel hartelijk welkom. Ik stel voor te beginnen, want we zijn door het licht uitlopen van het presidium iets te laat. Dit is een openbare informatiebijeenkomst over de situatie waarin we nu beland zijn rondom corona. Het wordt ook uitgezonden rechtstreeks. Dus ook alle mensen die op andere wijze kennis nemen van deze uitzending, heel hartelijk welkom. Wij hebben vier bijeenkomsten gehouden. Gisteravond was de één na laatste in Delfzijl voor een deel van de gemeenten van onze veiligheidsregio. Het doel is om u bij te praten over de gebeurtenissen van de afgelopen maanden. U weet welke andere spelers aan tafel zitten natuurlijk. Aan mijn rechterhand, voor u links, Jos Rietveld, de directeur van de GGD. En Wilma Mansveld zit aan mijn linkerhand, die is directeur van de veiligheidsregio. Achter mij zit wethouder De Rook, voor als er nog specifieke vragen zouden mogen zijn over het ontheffingenbeleid van de afgelopen tijd. Uiteraard heb ik daar zelf ook een rol in, maar we vonden het wel zo elegant om ook de wethouder te vragen een toelichting te geven desgewenst. We hebben een aantal zaken waar we graag op in willen gaan. De presentatie dan ongeveer drie kwartier in beslag nemen. Heel veel vragen worden in de presentatie meegenomen, gaan we al beantwoorden. We willen ingaan op de bestuurlijke structuur waar we nu in zitten. U krijgt een beeld van de actuele gezondheidssituatie op dit moment. Er worden een aantal belangrijke momenten en thema's belicht en wij zullen zoveel mogelijk de vragen die zijn gesteld meenemen in ons verhaal. Ik wil graag één opmerking vooraf maken en dat is dat ik mij buitengewoon veel zorgen maken over de ontwikkeling van het virus op dit moment in onze regio. Twee weken geleden heb ik daar een aantal opmerkingen over gemaakt en geprobeerd handvatten te geven die volgens mij niet heel erg ingewikkeld zijn om op te volgen, zoals de anderhalve meter, de hygiëne en dergelijke. Zoals u straks zult zien, stijgt het aantal besmettingen in onze regio heel hard. Het lijkt erop alsof veel mensen eigenlijk dat besef nog niet helemaal met zich meedragen. Maar aan de andere kant is het wel zo dat in onze regio bijna iedereen inmiddels wel iemand kent die zich heeft laten testen, laat testen, positief is getest. Dat is toch echt een heel ander beeld dan een paar weken geleden. Dat betekent dat in onze familiekring, in onze vriendenkring, in kring van mensen die we kennen, dat virus heel snel om zich heen aan het slaan is. Ook in onze regio. De gevolgen daarvan zijn zeer ernstig. Niet alleen voor de gezondheid van mensen, maar ook voor de mensen die in de gezondheidszorg werken en eigenlijk nog niet bijgekomen waren van hele lange werkweken over de afgelopen tijd. Maar we zien ook dat in de hoofden van mensen, bijvoorbeeld in verpleeghuizen en zo, echt iets gebeurt momenteel. Dat men zich zorgen maakt. Dat is ook terecht en dat is begrijpelijk. Ik kom daar zo nog wel op terug, maar we hebben vanochtend in het beleidsteam zeer lang stil gestaan bij de vraag: zijn we nog in

staat om dat virus en de besmetting in onze veiligheidsregio nog de pas af te snijden? Of gaan we alleen maar reageren op datgene wat we om ons heen zien? Uit een aantal reacties, onder andere op het ontheffingenbeleid, heb ik de indruk dat sommige mensen eigenlijk nog een beetje in de sfeer zitten van begin maart. Ach, dat valt wel mee. Het valt niet mee. Het is echt zeer ernstig en ik merk ook, daar hebben we vanochtend met het beleidsteam ook lang over gesproken, als ik zaterdagmiddag in de stad kijk, dan zie ik dat heel veel mensen vrolijk aan het winkelen zijn. Als ze aan het shoppen zijn bij supermarkten, dat nog steeds met z'n tweeën doen. Dat men niet de preventieve maatregelen voldoende in acht neemt. Dat betekent dat we in een gevaarlijk kantelpunt zijn beland. Daar zal straks de directeur nog iets meer over zeggen. Wij hebben in onze bestuurlijke structuur, twee wetten waar we mee hebben te werken. dat is de wet op Publieke Gezondheid en de wet op de Veiligheidsregio's. De wet op de Publieke Gezondheid, dat is de functionele kolom. De wet op de veiligheidsregio's, dat is de algemene kolom. De wet op Publieke Gezondheid, ziet er eigenlijk op dat in geval van besmettingen in samenlevingen, bij bepaalde infectieziekten heel snel kan worden opgeschaald. De GGD heeft het voortouw en gaat dan vervolgens proberen om een bepaald gezondheidsrisico in te dammen. En de wet op de Veiligheidsregio's is daarin faciliterend en ziet er dus op dat de directeur van de GGD en zijn hele organisatie dat goed kan doen. Hoe komt dat beleid dan tot stand? Dat gebeurt in het Regionaal Beleidsteam. Dat is het gezelschap van burgemeesters van onze veiligheidsregio en daarvan lopen de grenzen gelijk aan die van onze provincie. De besluiten worden genomen in zo'n RBT. Dan wordt er in de wet voorzien dat na afloop er schriftelijk verslag wordt afgelegd aan de raden van de gemeenten over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die in dat kader zijn genomen. Dat betekent dus dat de besluiten die de Voorzitter van de veiligheidsregio neemt -en in dit geval ben ik dat die de besluiten neemt- na overleg met de collega's, na raadpleging ook, dat ik u na afloop informeer over de GRIP 4 situatie. Normaal gesproken is het natuurlijk zo dat dat een vrij kortstondige gebeurtenis is. Die kan bijvoorbeeld een week duren. Maar we zitten nu al heel lang in deze situatie en daarom worden tussentijds informatiebrieven geschreven om u te informeren. Dat is ook afgelopen vrijdag gebeurd. Dat was de laatste, de vijfde. En nu hebben we deze bijeenkomst. Begin maart bleek dat de waarschuwingen die ons hadden bereikt niet voldoende waren en dat er concrete maatregelen moesten worden getroffen. Die werden eerst landelijk afgekondigd en op zeventien maart trad de eerste noodverordening in werking. Die is inmiddels heel veel keren vernieuwd. En afgelopen week zelfs twee maal, omdat de ontwikkeling van de besmettingen zo verliep dat er aanvullende maatregelen per onmiddellijk nodig waren. Wel is het zo dat de maatregelen die wij treffen, niet alleen in onze eigen veiligheidsregio worden afgestemd met andere gemeenten, maar ook met Drenthe en Friesland. Verder wordt de aanwijzing van de Minister, de landelijke maatregelen, vertaald in onze noodverordening. Het is natuurlijk niet het meest ideale zoals dat verloopt. We werken met de GRIP 4 om te voorkomen dat we allemaal afzonderlijke noodverordeningen voor driehonderd vijfenvijftig gemeenten. Op dit moment is de COVID-wet in behandeling. Hoe het verloop daarvan is, dat weten we nog niet precies. We hebben wel vanochtend afgesproken dat op moment dat we helderheid hebben over de precieze tekst van de COVID-wet, we een memo zullen maken over wat dat betekent voor de rol van de verschillende vertegenwoordigende organen. De raden. Ik denk dat het nu goed is om Jos Rietveld te vragen om iets te vertellen over de actuele ontwikkelingen.

De heer Rietveld : Ja, dankjewel Koen. Je begon er al mee, maar het gaat niet goed en ik zal dat ook straks aan de hand van wat cijfers ook nog proberen te onderstrepen. Ja, waar zijn we mee bezig met de coronacrisis, eigenlijk de grootste gezondheids crisis die we na de Eerste Wereldoorlog in Nederland hebben meegemaakt. In de Eerste Wereldoorlog was het de Spaanse griep, waar toen nog helemaal geen goede structuren voor waren om die op te vangen. Je ziet eigenlijk dat de impact op dit moment van de coronacrisis veel groter is en ook wereldwijd om zich heen grijpt. Eind 2019 begonnen in Wuhan. Volgens de laatste berichten is het in China nu over. Wij vragen ons af of dat echt zo is, maar gelukkig gaan wij daar niet over. In ieder geval, eind februari de eerste besmettingen in Brabant, waar terugkerende skiërs het virus meenamen uit Italië en Oostenrijk. Het carnaval als een verspreidingsmotor heeft gefungeerd daar. Daarmee is het virus ook best heel snel in Nederland rondgegaan. Want het verspreidt zich toch vooral door contact tussen mensen en reizen. Ik kom daar straks nog even op terug. Dat is toch een belangrijk aspect daarin? Begin maart is de besmetting hier in Groningen. Sindsdien -natuurlijk met de intelligente lockdown die we hadden- is het in het voorjaar hier heel erg rustig verlopen. Ik kom daar straks nog even op terug. Ik ga u even nu vertellen wat de structuur is en ook wat mijn rol is in dat geheel, om daarna weer terug te komen bij de actuele cijfers en maatregelen. Ik ben formeel dan Directeur Publieke Gezondheid. Een rol die zowel in de wet Publieke Gezondheid is gewaarborgd als in de wet op de veiligheidsregio's. Mijn taak is ervoor te zorgen dat de publieke gezondheid in deze regio naar behoren wordt uitgevoerd. Een belangrijk aspect daarvan -dat doen we ook al honderd en één jaar want in 1918 is in deze gemeente de GGD Groningen opgericht- is de infectieziektebestrijding. Destijds met ziektes als difterie en tuberculose. Ondertussen hebben we dat natuurlijk altijd gecontinueerd. We doen nog steeds elke dag tuberculose onderzoek in met name Ter Apel, waar veel mensen binnenkomen uit landen waar dat nog heerst. In Nederland is TBC voor een groot deel inmiddels verdwenen, maar een buitengewoon besmettelijke ziekte die wij ook nog steeds goed in de gaten houden en ook met kleinere uitbraken. Normaal hoort u niet zoveel van ons. We doen rustig ons werk. Het is ook meestal wel rustig op het front van de infectieziekte. Maar dat is natuurlijk dramatisch veranderd met de uitbraak van het coronavirus. We hebben normaal zo'n vierhonderd mensen in dienst. Inmiddels zijn daar ongeveer bijna -hier staat nog tweehonderd op de cheat- tweehonderdvijftig mensen bijgekomen die wij dagelijks inzetten. Niet allemaal tegelijk natuurlijk. Voor testen en voor bron- en contactonderzoek. We doen dat vooral met uitzendkrachten, zodat we heel flexibel daar in kunnen opereren maar wel degelijk natuurlijk onder onze eigen regie. Mijn tweede taak is de GHOR-taak, Geneeskundige Hulpverlening bij Opvang en Rampen. Daar kijken we heel erg naar zorgcontinuïteit. Als er ergens een groot ongeluk gebeurt, zorgen we dat mensen op de goede manier vervoerd worden naar het ziekenhuis. Doen we de coördinatie daarvan. En nu één van mijn rollen is om heel erg goed mee te kijken met de gezondheidszorg in het algemeen, maar de ziekenhuizen en de verpleeghuizen in het bijzonder. Ik kom daar straks ook nog even op terug. Wat met die infectieziektebestrijding? Dat is op dit moment testen. Normaal doen we dat niet. Normaal is dat meestal een taak die bij bevolkingsonderzoek ligt. Maar de minister -Minister de Jonge- die de landelijke leiding heeft over deze bestrijding omdat het coronavirus tot een A-ziekte is verklaard en wij wat dat betreft ook heel erg de richtlijnen van de minister moeten volgen, heeft de GGD

gevraagd om de publieke testfaciliteiten te verzorgen. Dat doen we ook. We doen daarnaast vanouds contactonderzoek, als we een positieve besmetting tegenkomen. Kijken waar de betreffende persoon die heeft opgelopen. Om vervolgens te kijken van kunnen we oorzaken, ook de mensen met wie hij contact heeft gehad, zodanig instrueren dat het virus zich niet verder verspreidt. We hebben natuurlijk een belangrijke taak in de voorlichting aan het algemene publiek, maar met name op dit moment ook wel aan scholen, allerlei zorginstellingen, studentenverenigingen in deze stad. Vier- vijfhonderd telefoontjes per dag. We hebben daar een hele grote helpdesk voor opgezet, ook met mensen die van de hoed en de rand weten want daar worden ingewikkelde vragen dagelijks gesteld. Waarbij ook geldt dat het beleid natuurlijk op dit punt regelmatig verschuift. Betekent ook dat die mensen up to date steeds ook onder regie van onze infectieziekten artsen het publiek instrueren. Onze eigen website, GGD Groningen, bevat ook steeds de meest actuele informatie. Maar het is natuurlijk bekend dat mensen het ook soms gewoon aan de telefoon willen horen van een deskundige. Dat is ook onze rol en dat doen we ook zo goed mogelijk. Die GHOR-taak, gaf ik al even aan, zorgen dat de continuïteit zowel in de algemene ziekenhuizen, huisartsenzorg, verpleeghuizen, maar ook GGZ en gehandicaptenzorg zo goed mogelijk in stand blijft. We zorgen voor quarantaine faciliteiten als het nodig is. Belangrijk is: de verantwoordelijkheid ligt bij die instellingen zelf, maar wij begeleiden ze ook daarin en hebben ook een belangrijke adviesrol in hun richting. Persoonlijke beschermingsmiddelen hoor je op dit moment niet zoveel over, los van de mondkapjesplicht, maar in het voorjaar was dat echt een thema, ook in de zorginstellingen. Er is nu een zogenaamde ijzeren voorraad hier ook in de regio, waar wij met tekorten uit kunnen leveren. De verwachting is afgezak dat er niet op hele korte termijn grote problemen zullen ontstaan, omdat de instellingen ook zelf hele flinke voorraden hebben aangelegd. Bezoekregeling in verpleeghuizen: ook zo'n onderwerp waar natuurlijk veel over te doen is en waar we steeds ook in meekijken. Een belangrijke taak is - vanuit de witte kolom zoals dat dan in het jargon heet- de Voorzitter van de veiligheidsregio op dit moment ook te adviseren rond de te treffen maatregelen. Op de volgende sheet heb ik nog even mijn belangrijkste rollen op een rijtje gezet. Ik zit samen met de artsen van het UMCG dat Regionaal Overleg Niet-Acute Zorg of Acute Zorg voor, voor heel Noord-Nederland. We hebben het vanochtend weer gehad over de verdeling van de IC-capaciteit. Daar liggen nu vragen vanuit het westen van het land om patiënten over te nemen. We kijken dan in goed overleg met alle ziekenhuizen in het noorden hoe dat op zo een goed mogelijke manier kan. Ook naar de draagkracht van de ziekenhuizen. Want dat verschilt ook. Ziekenhuizen hebben op dit moment last van ziekte van eigen personeel en dat beperkt soms ook de mogelijkheden die ze hebben om patiënten op te nemen. Maar om steeds te kijken hoe dat zo goed mogelijk ingevuld kan worden. Het beeld overigens in die sector, is dat het allemaal in ieder geval in de regio Groningen nog goed beheersbaar is. Los van het feit dat het Martini Ziekenhuis afgelopen week rapporteerde dat ze wat last hadden van ziekte van personeel en wat operatiekamers hebben gesloten. Maar daar liggen op dit moment maar enkele COVID-patiënten in de Groningse ziekenhuizen vanuit de eigen regio. Ik geloof maar één of twee patiënten op de IC. Dat Overleg Niet-Acute zorg, dat is dan weer specifiek Gronings. Daar praten we met verpleeghuizen, gehandicaptenzorg, thuiszorg en ook daar hebben we aanstaande vrijdag weer een overleg over. Dan naar de cijfers. Het beeld van gisteren is dat wij jammer genoeg een nieuw record weer hebben moeten vaststellen: honderd vijfenzeventig positief geteste mensen op veertienhonderd veertien

mensen die we testen. Dus dan zit je op een procent of twaalf. Dus wij zien niet alleen het aantal testen toenemen, daar kom ik zo nog even op terug, maar ook het fit-percentages gaat nog steeds omhoog. Dat maakt dat het beeld al met al per dag zorgelijker wordt, om het maar eens even kort samen te vatten. We komen straks nog wel even terug op de maatregelen die daar toe genomen zouden moeten worden. We zien overigens in onze regio slechts tweeëntwintig sterfgevallen, vanaf begin maart. Afgelopen week overigens twee erbij, van twintig naar tweeëntwintig. Maar dat cijfer ligt ten opzichte van de vijftenzestig honderd landelijk op het allerlaagste niveau. Nog steeds van heel Nederland. We hopen natuurlijk dat we dat ook zo kunnen houden.

00:48:19

Mevrouw Woldhuis: Mag ik wat vragen? Hier om de hoek.

00:48:22

De heer Rietveld : Tuurlijk.

00:48:26

Mevrouw Woldhuis: Ja, ik had even een vraag daarover. Waar vinden de meeste besmettingen plaats in Groningen?

00:48:33

De heer Rietveld : Als u het goed vindt, kom ik daar zo op.

00:48:36

Mevrouw Woldhuis: Ja.

00:48:36

De heer Rietveld : Ja. Op de volgende sheets, laten we even zien hoe we onze testcapaciteit de afgelopen tijd hebben ontwikkeld. We hebben de afgelopen weken last gehad, en ik vertel het je nog maar een keer omdat het onszelf ook dwarszat, dat wij eigenlijk best verder zouden kunnen opschalen als GGD maar dat er gewoon een tekort was aan een labcapaciteit. Dus laboratoria die de afgenomen monsters kunnen bekijken. Het is op dit moment zo dat een flink deel van die monsters naar Duitse laboratoria gaan en dat maakt ook dat de doorlooptijd daardoor langer is. Wij zijn op dit moment met het UMCG in gesprek om toch te kijken hoe zij kunnen opschalen zodanig dat wij meer op hun kunnen draineren, want dat levert in ieder geval in logistieke zin grote voordelen op. Afgelopen weekend heeft de Minister van VWS het bericht afgegeven, ook aan de GGD's, dat die labcapaciteit vanaf deze week flink opgeschaald kan worden. Dat betekent ook dat wij gelijk deze week - afgelopen weken zaten we zo ongeveer op een kleine duizend testen per dag- op vijftienhonderd testen zitten. Volgende week hopen we op een niveau van tweeduizend testen per dag te zitten. Dat is overigens nog steeds eigenlijk te weinig om aan de volledige vraag te voldoen. Daar kunnen misschien de komende weken de sneltesten ook een rol spelen. Daar kom ik aan het eind van mijn verhaal even op terug. We zijn heel erg bezig om die testcapaciteit op te schalen. Gisteren ook een nieuwe teststraat in Grijpskerk geopend. We zitten nu ook in Veendam en in Delfzijl. Er staan nog twee- of drietal nieuwe locaties in het Ommeland op de planning. Het merendeel van de testen vindt overigens hier aan de Europaweg plaats. Daar hebben we echt de meeste capaciteit zitten en daar zit natuurlijk ook ons grootste verzorgingsgebied, met de stad en de directe omgeving. We kunnen daar het werk in principe goed aan. We hebben ook voldoende mensen om die testen af te

nemen. Dus daar zit het probleem niet. Als ik u even meeneem naar de volgende sheets, dan hebben laten we hier zien hoe het cumulatieve verloop van de besmettingen is. De onderste lijn is Groningen, de oranje lijn, de groene lijn is het land. Dan ziet u dat wij in het voorjaar behoorlijk achterbleven bij die landelijke trend. Tot eind juli waren we de minst besmette regio van heel Nederland. Dan vanaf de eerste week van augustus -en of dat toeval is of niet, viel dat wel samen met de terugkeer van veel studenten in de stad en ook veel vakantiegangers uit de zuidelijke landen- zien we het aantal besmettingen oplopen. Vanaf de tweede week september gaat dat dan opeens heel veel sterker omhoog. Dat is eigenlijk ook het beeld natuurlijk wat landelijk [onhoorbaar] doet. Als we iets verder inzoomen, dan is het zo dat driekwart van de besmettingen in deze stad wordt gevonden in onze provincie. In deze sheet ziet u dat op dit moment het aantal besmettingen per week per honderdduizend op een niveau ligt, in de stad, van ongeveer honderdvijftig. Dan zitten we op het kantelpunt van zorgelijk naar ernstig. Voor de regio zit dat een heel stuk lager. Factor vier lager. Dat is ook prettig dat het in de regio wat dat betreft rustig bleef. Gisteren waren we in de Noordoosthoek van de provincie. Dat is één van de rustigste gebieden van heel Nederlands nog steeds, als het om besmettingen gaat. Gemeenten zoals Pekela en Loppersum zien eigenlijk nog nauwelijks positieven. Maar in deze gemeente gaat het toch behoorlijk los, om het zo maar te zeggen. Als ik daar nog de volgende sheet aan toevoeg -die is op zich niet zo spannend- dan ziet u dat we een klein aantal sterfgevallen in deze provincie hebben, drie. Dat beeld is rustig. Ook het aantal ziekenhuisopnames, cumulatief, is nog steeds buitengewoon gering. We hopen ook dat dat zo blijft. Dat brengt me bij de volgende sheet en die is wel van betekenis. Want wat we daar hebben gedaan is even de leeftijdsverdeling van de positieve besmettingen die we gevonden hebben in de gemeente Groningen -ik heb het steeds over de gemeente Groningen, maar als we inzoomen gaat het echt over de stad- afgezet tegen die van de rest van de provincie. Dan zie je daar een significant verschil. Waarbij het zo is dat tachtig procent van de besmettingen hier in de leeftijdsgroep onder de dertig jaar valt, terwijl dat in de regio maar vijfenveertig procent is. Waarbij je je moet realiseren, in combinatie met vorige plaatje, dat het aantal mensen in de regio aanzienlijk veel kleiner is dan het aantal mensen in de stad. Dat betekent dat het hier in de stad dus geconcentreerd is en ook vooral bij jongere mensen zit. Het goede nieuws daarvan is dat de jongere mensen over het algemeen niet zo snel ziek worden en als ze dat worden ook vrij snel weer beter. In combinatie met het vorige plaatje, kun je ook de conclusie trekken dat de kans op ziekenhuisopname of sterfte onder die jongeren natuurlijk veel kleiner is dan bij oudere mensen. Want in ditzelfde plaatje kun je ook zien -het is bijna niet te zien omdat het streepje zo dun is- dat wij nauwelijks besmettingen onder zeventigplussers aantreffen. Dat is het relatief goede nieuws wat ik vandaag dan nog te brengen heb. We wijken in dat opzicht ook wat af van de andere regio's, ook om ons heen, waar men toch al veel meer besmettingen in die oudere leeftijdscategorie ziet. Het klinkt een beetje raar, maar eerlijk gezegd zouden wij er voor tekenen als het beeld ongeveer zo blijft, omdat het risico natuurlijk op ziekte en sterfte bij die oudere doelgroep zeer veel groter is dan bij de jongeren.

00:54:34

De heer Duit : Voorzitter.

00:54:36

De heer Rietveld : Ja.

00:54:37

De heer Bolle : Komt dit beeld ook overeen met andere studentensteden in Nederland?

00:54:42

De heer Rietveld : Nee, dat beeld is hier veel geprononceerder. In regio's als Twente en Maastricht, zie je ook wel dat in de steden er wat meer jongeren zijn maar dat het piekt nergens zozeer op jongeren als hier in deze regio. De goede kant ervan is dat het in het Ommeland nog steeds daardoor relatief rustig is, als ik het zo mag zeggen.

00:55:06

De heer Duit : Voorzitter.

00:55:07

De heer Rietveld : Dat brengt mij bij de laatste sheet waar op zich niks op staat, maar waar ik even nog wil stilstaan bij een aantal actuele ontwikkelingen.

00:55:14

De heer Duit : Voorzitter.

00:55:16

Voorzitter : Ik wou voorstellen dat even de presentatie wordt afgemaakt en dan-

00:55:20

De heer Duit : Ik heb over dit specifieke punt namelijk nog een vraag die een beetje voortbordurt op wat de heer Bolle zei.

00:55:23

Voorzitter : Dan doen we dat nog even en Ton ook nog. Maar dan maken we even de presentatie verder af.

00:55:29

De heer Duit : Begrijpelijk. Want ik hoor de Voorzitter van de GGD terecht zeggen dat wij, de jongeren, an sich als dat zo blijft niet zo een probleem zijn. Ik ben dan vooral ook benieuwd of we dan ook een verloop inmiddels zien -ik begreep dat dat landelijk namelijk wel te zien is- waarbij de leeftijdscategorie die besmet is, steeds ouder wordt. Zien we dat in Groningen ook al? Dat dan van de begin twintigers naar de eind twintigers, de dertigers, en et cetera? Want dat zou inderdaad risicovol zijn.

00:56:01

De heer Rietveld : Ja, daar zit absoluut een risico. Ik heb ook absoluut niet willen zeggen dat er geen risico is. Laat dat heel erg helder zijn. Het is wel zo dat in ieder geval dat doorgeef risico op dit moment in Groningen, in onze statistieken minder goed zichtbaar is dan in een aantal andere regio's in het land waar ook veel studenten wonen. Wat dat betreft is het afwachten hoe dat gaat. Er zijn ook mensen die verwachten dat dat een kwestie van tijd is, of het breidt zich uit naar ouders van studenten, grootouders. Maar vooralsnog zien wij dat op dit moment nog niet terug in onze cijfers.

00:56:45

De heer van Kesteren : Dank u wel, Voorzitter. U heeft net gezegd dat er een overloop is vanuit het westen van ziekenhuisopnames. Stel dat hier het aantal ziekenhuisopnames ook

oploopt. Er is ook een toename van testcapaciteit, verwacht u. Dus dat zal ook ongetwijfeld leiden tot meer ziekenhuisopnames. Stel dat hier de ziekenhuisopnames heel erg oploopt en het blijkt dat er geen opnamecapaciteit of niet voldoende opnamecapaciteit is, heeft u daar een oplossing voor? Wat gaat er dan gebeuren met de noordelijke patiënten die opgenomen moeten worden?

00:57:24

De heer Rietveld : Ja, dat is natuurlijk een voor de hand liggende vraag. Ik kan u verzekeren dat dat één van de vaste thema's is die ook in het landelijk overleg -waar de Voorzitter van het UMG deelneemt in die dagelijkse verdelingsronde- waarbij het uitgangspunt is dat onze regio, en dat geldt al voor heel Noord-Nederland, eerst en vooral voldoende capaciteit moet houden voor de eigen bevolking. Als dat in gevaar zou komen, dat dat een reden is om geen patiënten over te nemen uit de rest van het land. Dus dat wordt heel nauwgezet de hand aan gehouden. Overigens dit voorjaar -en dat is nu ook weer een beetje zo- is dat de actuele bezetting in de ziekenhuizen zodanig laag is, en dat dat nu niet een heel krachtig argument is. Dus ik denk, we zullen het eerst in de praktijk nog wat moeten zien oplopen, die beddenbezetting in de ziekenhuizen, voordat dat echt ook aanleiding is om te zeggen: "Nu stoppen we met overname van patiënten uit het westen". Overigens die overname uit het westen, dat gaat nu om tien-vijftien patiënten. Het is allemaal nog heel erg te overzien in relatie tot de opschalingscapaciteit die de ziekenhuizen ook onderling hebben vastgesteld. De IC-capaciteit is inmiddels ook opgehoogd. Mijn verhaal even afmaken, nog even een paar actuele thema's. Als het gaat over bronnen- contactonderzoek -we hebben dat vorige week ook even in de publiciteit gebracht- werken wij inmiddels volgens een risicogestuurd model. Dat betekent dat we niet meer het contactonderzoek op de klassieke manier doen: als één besmette patiënt veel contacten heeft, dat we gauw acht uur bezig zijn om alle contacten af te beelden en de instrueren. We zoeken nu vooral contact met de index, zoals de besmette persoon in ons jargon heet. Die voorzien wij van goede instructies. Die vragen we uit. We schatten in of hij of zij in staat is om ook de instructies aan zijn nauwe contacten op eigen gelegenheid door te geven. Als we het gevoel hebben dat dat niet verantwoord is, gaan we toch rondbellen. Dat doen we zeker ook in situaties bijvoorbeeld waar besmettingen rond zorgpersoneel wordt vastgesteld. Want dat blijft voor ons ook één van de risicogroepen. Het is wel zo dat als het aantal testen toeneemt en de besmettingsgraad ook, die BCO ook wel onder druk komt te staan. Op dit moment kunnen we dat nog goed aan, maar de stijging is wel zodanig dat dat ook voor ons een kwestie is van steeds aanpoten en zorgen dat we weer voldoende mensen erbij krijgen, die we overigens zelf opleiden. Dat kost steeds een paar dagen voordat we dat weer op niveau hebben. We gaan daar nu aan de voorkant nog wat meer in investeren, maar dat blijft wel een punt van aandacht. Vandaag in het nieuws natuurlijk: de sneltesten. In Utrecht is nu de eerste sneltest gevalideerd, inhoudelijk, met goede resultaten. Ik kan u melden dat wij vanaf morgen ook mee gaan doen in het valideren van de sneltest die door het UMCG wordt onderzocht. Die wordt gelijktijdig afgenomen met de normale test, zodat we die uitslagen goed kunnen vergelijken. Ja, iedereen hoopt natuurlijk dat die sneltesten heel erg snel op de markt komen, omdat je dan in ieder geval heel snel kunt uitsluiten dat je het niet hebt om het zomaar te zeggen. Als je het wel hebt, is het nog even de vraag of zo een bevestiging door zo PCR-test, een uitvoerige test, nodig is? De komende twee weken wordt onderzocht hoe dat ingezet gaat worden. Ook de vraag van

gaan we dat als GGD als primaire testmethode inzetten of niet? Ook de vraag: is het straks breder inzetbaar? Ik hoorde vanochtend dat toch de aanbeveling op dit moment is om die sneltesten ook door medisch geschoold personeel te laten afnemen, want het moet nog steeds toch wel een eindje de keel in. Dan is het handig als je er ook bij bent en een beetje verstand van dat soort dingen hebt. Maar goed, we hopen dat dat heel snel nu toch ook wat soelaas gaat bieden in het tekort aan testcapaciteit. Ook in de doorlooptijd van testen en de uitslagen daarvan. Maar ik moet u toch ook melden dat dat waarschijnlijk nog wel een week of twee duurt, voordat we in ieder geval als GGD dat echt kunnen gaan toepassen. We hebben extra aandacht voor de verpleeg- en verzorgingshuizen, want daar zit natuurlijk de helft van de slachtoffers. Landelijk ook. Het gevallen dat is overleden, is in die verpleeg- en verzorgingstehuizen. Deze week hadden we meldingen uit Winschoten en uit Emmen, maar dat was een inwonster van Stadskanaal die daar overleden is. Dat vraagt onze extra aandacht, omdat dat de plekken zijn met het hoogste risico. Geldt op een andere manier ook voor de AZC's. Dat is op dit moment aardig onder controle, maar het zijn wel de plekken waar we heel snel bij willen zijn als het nodig is. In Ter Apel bijvoorbeeld, op het aanmeldcentrum, hebben wij ook een eigen testteam op dit moment rondlopen omdat we dat toch beter dan als de medische dienst van de COA dat doet. De vraag is natuurlijk -maar ik neem aan dat Koen Schuiling daar ook nog wel even op ingaat en anders zal een deel van uw vragen daarover gaan- wat gaan we nu verder doen? Vanuit de GGD kunnen we die testcapaciteit en de adviezen nog verder opschalen. Het testen en het BCO is toch vooral gericht om goed zicht te houden op het virus. De echte verspreiding vindt natuurlijk toch plaats in het gedrag, in het contact van mensen en daar zullen denk ik, we toch ook met name de maatregelen verder op moeten zien, als ik het zo mag zeggen. Wat we zelf zien, en dat is vanochtend ook in het RBT besproken, dat het urgentiebesef en ook het nalevingsbesef van de maatregelen die nu door het Kabinet zijn afgekondigd, toch te wensen overlaten. Vanuit de GGD-sector zal deze week ook aan onze mensen in het OMT worden geadviseerd, om toch naar strengere landelijke maatregelen te gaan. Tot zover.

01:03:37

Mevrouw Woldhuis: Ja, want mijn vraag is nog niet beantwoord.

01:03:41

Voorzitter : Dat doen we straks even.

01:03:43

Mevrouw Woldhuis: Waar de meeste besmettingen plaatsvinden.

01:03:45

Voorzitter : Dan maken we straks nog even het rondje. Wilma.

01:03:49

Mevrouw Mansveld: Ja, dankjewel. Als veiligheidsregio zijn we half maart in een GRIP 4 situatie terechtgekomen met vierentwintig andere veiligheidsregio's. Een ongekende situatie in Nederland. Door het faseverschil, wat betekende dat op dat moment in Brabant de ziekenhuizen vol lagen -de IC's- en daar ook grote problemen waren, zijn de informatiesystemen opengezet tussen de verschillende veiligheidsregio's, waardoor wij over informatie konden beschikken uit Brabant en daar ook op konden anticiperen. In onze regio is veel contact gehouden en we konden ons daardoor ook goed voorbereiden. De GRIP 4

situatie duurt inmiddels zeven maanden. Zoals de burgemeester al zei, is er op dit moment een debat gaande over de COVID-wet en is de vraag hoe wij ons dan in de toekomst verder zullen gaan organiseren. Naast de Regionale Crisisorganisatie is er ook een Landelijke Crisisorganisatie actief. Ik kom er zo even op terug, want het is in de zomer wat op- en afschalen geweest. En uiteindelijk weer opgeschaald. De Crisisorganisatie Landelijk is inmiddels weer bij het Ministerie van JNV in de benen, wat voor de veiligheidsregio's erg prettig is omdat wij in eenzelfde structuur werken en VWS een inhoudelijk departement is. Algemeen in de functionele keten hebben wij een zeer nauwe samenwerking met de GGD. Ik denk dat we minimaal elkaar meerdere malen per dag spreken. Het opstellen en vaststellen van de noodverordening is een enorme klus. Wij werken natuurlijk samen daarin, ook landelijk. De noodverordening wordt opgesteld in samenwerking met de juristen van bevolkingszorg. Dat zijn juristen uit uw gemeente, maar ook uit andere gemeenten. Voor de crisisorganisatie ontstond er op de Sontweg wel een bijzondere situatie. Want waar de crisisorganisatie naar binnen trok en aan het werk ging, gingen de stafdiensten thuiswerken en bleef de brandweer zijn reguliere werk doen. Dat waren drie verschillende stukjes organisatie. Inmiddels hebben we het pand ook gecompartmenteerd, om te zorgen dat men zo veilig mogelijk op de locatie kan werken. Want het is voor ons van belang dat we de Crisisorganisatie in de benen houden. De Crisis organisatie is dus in GRIP 4, waardoor de bevoegdheden anders zijn komen te liggen. Dus in Grip 4, waardoor de bevoegdheden anders liggen. Die zijn verstrekkend komen te liggen bij de Voorzitter van de veiligheidsregio. We hebben een Regionaal Beleidsteam. We hebben onderscheid gemaakt tussen een groot en een klein team. Het kleine team vergadert inmiddels wekelijks met de Voorzitter Koen Schuiling en de Vicevoorzitter Jaap Kuin. Het grote RBT doen we één keer in de maand en dan zijn alle burgemeesters aanwezig. Dat wil niet zeggen dat we onderweg geen contact hebben met de gemeente, maar zo hebben we de structuur ingericht. Het Regionaal Operationeel Team, die mensen vergaderen in principe op maandag, maar zijn natuurlijk dagelijks met elkaar betrokken. Incidenteel hebben we ook de kopiebak in de benen gehad. Dat is gebeurd bij de terugkomst van de studenten van Vindicat. Wat eigenlijk vooraan de hele crisis liep en wat ons veel wijsheid heeft gebracht, doordat we toen al in een stevige opschaling waren. We hebben de verplaatsing van de bewoners van het AZC Delfzijl naar Musselkanaal, ook op deze wijze georganiseerd. Het Regionaal Beleidsteam opereert dus op strategisch niveau. Het kleine beleidsteam, wat ik al zei, is wekelijks. Dat bestaat uit: de Voorzitter, Vicevoorzitter, Jos als DPG, ondergetekende, de operationeel leider, communicatie, de politie en de coördinerende gemeentesecretaris en waar nodig, is ook het Openbaar Ministerie aanwezig. Wij dienen de Voorzitter en de functionele kolom multidisciplinair. Dat betekent dat alles wat nodig is om zaken in gang te zetten en te organiseren, dat organiseren wij altijd vanuit een multidisciplinaire blik. Bijvoorbeeld dat wij ook Defensie bij ons operationeel team betrekken. Zij hebben een andere manier van denken en kunnen daarin veel toevoegen. Standaard zit ook het Waterschap erbij, maar u begrijpt dat het Waterschap agenda lid is, want die hoeven niet elke week aanwezig te zijn. Wij organiseren dus wat er moet gebeuren. Waarom doen we dat? Omdat de noodverordening gebaseerd is op de wet Veiligheidsregio's en alles wat in het kader van die noodverordening gebeurt, de veiligheidsregio verantwoording over aflegt. Dan [onhoorbaar] het groot RBT, ongeveer één keer per maand. Ik kan u zeggen, wij bevinden ons in de luxepositie dat wij een gemoedelijke veiligheidsregio hebben. In die zin gemoedelijk dat er

korte communicatielijnen zijn, eenduidigheid in communiceren en dat zeer prettig werken is. Regionaal Operationeel Team staat onder leiding van een operationeel leider. Wij hebben er drie die afwisselend werken en daar is vertegenwoordigd wie nodig is, laat ik dat zo formuleren. Ik heb u al gezegd, incidenteel de Commando van Plaatselijk Incident. Flexibele crisisorganisatie. Wij hebben een reguliere crisisorganisatie en die is ook in de benen gegaan. Dat betekent dat mensen op piketten, naast hun reguliere taak, dit werk doen. Eén juli dachten wij: "De zomer komt. We verwachtten pas de tweede golf in oktober november. Wij kunnen afschakelen naar een klein projectteam en dat projectteam is er dan gedurende de zomermaanden". Dat hebben wij precies één week volgehouden en toen waren wij terug in een volledig crisisteam, want het bleek dat corona niet met vakantie is gegaan. Dat heeft een heel groot beslag op mijn organisatie en op de gemeente gelegd. Maar dat is, denk ik, zeer goed gegaan. We werken inmiddels met twee dedicated teams. Want wij zagen dat er een grote overbelasting is van mensen. Als je naast je reguliere werk ook één keer in de twee-drie weken een piket moet draaien en dat piket vraagt zoveel dat dat niet naast het reguliere werk te doen is, legt een enorm beslag op tijd. We hebben daarom een aantal extra mensen aangetrokken en de mensen die nu bijvoorbeeld Algemeen Commandant zijn, zijn dat ook dedicated. En de hele week, zeven dagen. We werken in twee parallelle structuren: de reguliere organisatie en de crisisorganisatie. Dat leidt soms tot uitdagingen, maar wij vinden dat we er van zijn en dat we dat ook moeten kunnen organiseren. Waar we verder van zijn als veiligheidsregio's: de evaluatie van dit geheel. Normaal is het zo dat wij na een GRIP opschaling -dat is een incident wat één of twee dagen kan duren- daarna een evaluatie in gang zetten om te kijken wat hebben we goed gedaan? Wat kunnen we beter doen? En waar moeten we verantwoording over afleggen? U begrijpt dat het in dit geval zou betekenen dat we wellicht ergens in 2021 een evaluatie zouden gaan starten als we de crisis volledig afwachten. Wat we gedaan hebben, is de evaluatie opgeknipt in fases. We hebben zojuist de eerste evaluatie afgerond. Die hebben we extern laten doen, omdat we denken dat het goed is dat er een blik van buiten naar binnen gaat. De eerste drie-vier maanden van de evaluatie zijn geëvalueerd. En inmiddels is het tweede deel van de evaluatie over de maanden juli, augustus en september, in gang gezet. Om te zorgen dat als we aan het eind weer een evaluatie opleveren, deze ook weer accuraat is.

01:11:57

Voorzitter : Tenslotte wil ik iets vertellen over de communicatie: de insteek daarbij en ook ingaan op een aantal specifieke vragen die tot ons zijn gekomen, die zal ik behandelen. De insteek van begin af aan is geweest om dicht bij onszelf te blijven. Daarmee bedoel ik dat dit een virus is dat raakt aan ons allemaal. De maatregelen die worden getroffen, die raken ook aan ons allemaal. Er zit geen onderscheid tussen de overheid en de burger. De insteek is dus voortdurend geweest om heel dicht bij onszelf te blijven in onze communicatie. Ik zeg het: tegen elke prijs te voorkomen dat er een soort hullie zullie sfeer ontstond. Of er sfeer van er wordt over ons, maar zonder ons besloten. Dat leidde tot een aantal uitingen die u ook allemaal heeft kunnen waarnemen. Op de verschillende groepen moest ook een aparte communicatie worden gezet. Op volwassenen richt je je anders dan op kleine kinderen. Kinderen maken zich andere zorgen dan volwassenen. Ze krijgen er wel heel veel van mee. We zien ook dat je bij jongeren weer een andere communicatie hebt dan bij ouderen. Zo zijn er verschillende uitingen van onze communicatie geweest, die u waarschijnlijk allemaal

heeft meegekregen. Insteek is niet om met het vingertje te wijzen of heel erg met angstbeelden te werken. We hadden de indruk dat eigenlijk de meeste mensen vanzelf wel bereid waren om de maatregelen te volgen. Soms was het even wat moeilijker om duidelijk te maken welke maatregel dan. Soms moesten we ook vertellen waarom bepaalde maatregelen werden getroffen. Maar we hebben vooral de wat ludieke sfeer gekozen, onder andere met al heel vroeg een kaptaveur, een uitrusting waarmee zelfs het Eerste Kamerlid Pijlman gisteren nog heeft geacteerd in de Eerste Kamer. Dus het wordt wel gewaardeerd. De Martinitoren heeft natuurlijk ook een rol gespeeld. Verder proberen we op heel veel punten aanwezig te zijn. Zoals afgelopen zaterdagmiddag nog bij Donar, die voor het eerst zonder publiek moest spelen. Maar gelukkig was de mascotte wel bereid om daar ook present te zijn. Maar het is een gek beeld om Martini Plaza binnen te komen en dan geen publiek te zien. Het heeft overigens de uitslag niet in de weg gestaan, want het was nogal verpletterend. Ook bij FC Groningen, waar we nauwe contacten mee onderhouden, rees toch even de vraag: is het nu prettiger spelen zonder publiek als je tegen Ajax opgaat of met publiek? Maar in ieder geval, we zijn op heel veel fronten bezig. We hebben nu wel het besef dat we een andere fase van onze communicatie in moeten gaan. We zijn al bezig met jongeren te vragen om op te treden in onze filmpjes. Dat ook via alle social media te verspreiden om de hele specifieke communicatieboodschap ook door hen zelf te laten vertellen. Ons idee is dat dat ook het draagvlak vergroot. We doen het op heel veel verschillende manieren. Ook het Forum in Groningen, het Groninger Museum, hebben aangegeven mee te willen doen. Dat zal ook de komende tijd op ludieke en herkenbare wijze vorm krijgen. Er zijn een aantal heel pregnante momenten geweest in de afgelopen tijd. In de eerste plaats is al genoemd de terugkeer van de studenten van Vindicat. Achteraf gezien a blessing in disguise. Voordat ze vertrokken, hebben ze nauw contact gehad met ons over de vraag: kunnen we eigenlijk wel gaan? Het antwoord daarop luidde zonder enige voorbehoud: "Ja, dat kan". Ze zijn gegaan. We zagen in de loop van hun verblijf toen, dat per dag de situatie veranderde. Er is heel veel contact geweest toen met de studenten. Voor ons was het voordeel dat we in die week helemaal zijn opgeschaald naar de situatie waardoor de mensen elkaar kenden, ze al ervaring hadden met onze werkwijzen en ook ons hele beleidsteam hebben opgeschaald. Het mooie is dat niemand besmet is geraakt. Ook niemand is ziek geworden. Maar het was wel goed voor ons dat we in die week al heel erg hebben kunnen oefenen met hoe doen wij dat eigenlijk? Op negen maart kwam de persconferentie van Rutte, van Dissel en Bruins. Dat was de laatste handshake die u in dit land heeft gezien. En die was al verkeerd. Op twaalf maart werd GRIP 4afgekondigd en op zeventien maart kwam de eerste noodverordening bij ons in onze regio. De scholen en de horeca gingen sluiten en dat was de intelligente lockdown. Langzamerhand werd het beeld wat anders en zijn we ook op de handhaving wat andere accenten gaan leggen. Een aantal mensen is op straat allerlei markeringen gaan aanbrengen. Er is wat extra aandacht gekomen omdat we in het Noorderplantsoen zagen dat mensen die anderhalve meter maar moeilijk konden respecteren. Wij zijn ook op verschillende plekken extra gaan controleren. wat al genoemd is, dat is dat binnen de veiligheidsregio een enorme opschaling heeft plaatsgevonden van de werknemers. Wat ook al genoemd is dat binnen de GGD om bronnen- en contactonderzoek te kunnen doen, een enorme hoeveelheid extra mensen is aangetrokken. Wat bij de handhaving nodig is dat ook vanuit onder andere de gemeente Groningen, een enorm contingent juristen en andere BOA's zijn vrijgemaakt en opgeleid om

de taken te kunnen uitvoeren. Dat gaat natuurlijk regio breed. Dit herkent iedereen natuurlijk. Dat is het beeld van Lauwersoog waar we actief moesten worden. Pieterburen heeft iedereen meegekregen. Paterswoldsemeer, waar het bij tijd en wijle veel te druk werd. Het Pekelderbos. De vestiging Bourtange. En zo moesten wij als het ware de hele regio door, om mensen er op te wijzen dat het niet goed ging. Wat verder doorging, dat waren de demonstraties. Dat is natuurlijk mooi dat dat ging. Maar het betekent wel dat er nog bovenop het extra werk wat er al was, ook nog een keer een aantal demonstraties waren wat buitengewoon veel aandacht vroeg. Waarbij gelukkig, moet ik zeggen, de organisatoren in onze provincie, onze regio openstaan voor de regels waar we ons aan hebben te houden. Black Lives Matter op één juni en ook de Sid-in voor de vluchtelingen van Moria. Tussendoor kwamen nog de boerenacties. Dat heeft u allemaal wel meegekregen en daar wil ik ook niet al te veel op ingaan. Maar het betekende wel dat bovenop al het werk wat we al hadden, ook dit soort dingen nog een keer kwamen en een enorme capacitaire inzet vroegen. Ook van de politie. En toen was het één juni. Het was een prachtige dag. Het draaiorgel speelde bij het Groninger Museum en wij hadden erop gerekend dat van heinde en verre, men naar buiten zou trekken naar de stad. We hadden daar heel veel maatregelen voor getroffen. Toen bleek dat het heel erg meeviel, dus konden we ook gelukkig snel weer afschalen. We konden nog hier en daar wat herschikken met de terrassen. Maar iedereen zat lekker buiten. Weet iemand waar dit is? Er is altijd een quizvraag bij deze presentatie. Ja, heel goed. Het Mosterdmuseum in Eenrum. Heel goed. Maar waarom ik dit plaatje laat zien, is omdat de mindset toen heel erg veranderde. Het was mooi weer. Men kon weer naar buiten en heel veel mensen dachten het coronavirus zal waarschijnlijk nu ook wel op vakantie gaan. We hebben het gered. Maar dat is niet zo. Want even daarna bleek dat het op een aantal punten veel en veel te druk werd, met name in de horeca. Dat heeft ertoe geleid dat we een toegangsstop moesten gaan introduceren binnen de Diepenring. Er zijn ook een aantal zaken gesloten op verschillende punten in de provincie. Ook in Hoogezand-Sappemeer en in Grootegast. Wat er ook nog een keer bij kwam -een bijzondere situatie die tot op de dag van vandaag voortduurt- dat is de situatie rondom de asielzoekerscentra. Men zit daar dicht op elkaar. Als er eenmaal een besmetting is, is het bijna onvermijdelijk dat er meer mensen besmet zijn. Dat vergt heel veel aandacht, waarbij ook nog wat discussie ontstond tussen wie doet nu wat? Wat doet het COA en wat doet de veiligheidsregio? Daar zijn we uiteindelijk wel uitgekomen, maar het is een voortdurend punt van hele grote alertheid. Een toegangsstop tot Ter Apel is er geweest. Op enig moment hebben wij een quarantainevoorziening in de Marnewaard opengesteld. Er kwam een uitbraak in het AZC in Delfzijl. Dat heeft geleid tot de situatie in Musselkanaal, waar mensen in quarantaine zijn gekomen. We blijven zeer alert op mogelijke uitbraken. Want als dat mis is in een dicht opgepakt huis, dan heb je heel snel meer mensen te pakken. Die kunnen volledig veilig elders worden ondergebracht, maar wel elders. Dan kom ik op de afgelopen twee weken. Gebaseerd op de maatregelen die we hadden aangekondigd, hebben we nog weer te maken gekregen met een verscherping. Die waren eigenlijk koud aangekondigd, zou je kunnen zeggen, en net vervat in de noodverordening. Toen bleek dat er nog weer landelijke maatregelen overheen komen. Voor wat betreft de landelijke maatregelen die er overheen zijn gekomen, zijn er ook een aantal vragen gesteld. Dat gaat over het ontheffingenbeleid. In de maatregelen die in de laatste noodverordening zijn verwoord, is aangegeven dat er onder bepaalde omstandigheden ontheffing kon worden verleend. Dus die ruimte is als het ware

geboden. De invulling die we daar in Groningen aan hebben gegeven, is dat wij aan theaters en schouwburgen, ongeveer dertien in getal in onze veiligheidsregio, een ontheffing hebben gegeven in de lijn van de gedachte achter deze noodverordening. In de noodverordening wordt gezegd dat in een beperkt aantal gevallen een ontheffing kan worden verleend, in gebouwen die van groot belang zijn voor de regio. En daarbij moet terughoudendheid het motto zijn. Terughoudend gebruik van worden gemaakt. De ratio achter die ontheffing is dat het virus in ons land snel om zich heen slaat. Dat we de bron moeten aanpakken en dat is grote drukte, grote mensenmassa's en de verplaatsingen die daarbij horen, die moeten we zien terug te schroeven. Dat heeft geleid tot het getal van dertig personen bij bijeenkomsten met een aantal uitzonderingen, bijvoorbeeld voor gemeenteraden. We hebben de theaters en de schouwburgen in onze veiligheidsregio die ontheffing verleend. Omdat natuurlijk niet op basis van objectieve criteria, het onderscheid tussen de verschillende theaters in de veiligheidsregio is vast te stellen. Bij alle andere ontheffingen moeten we per geval gaan kijken of daar een mogelijkheid toe is of niet. Die capaciteit om dat te kunnen doen, hebben we simpelweg niet. Bovendien is het in strijd met de ratio achter deze regeling, om zoveel mogelijk de samenkomsten terug te dringen en een zeer terughoudend gebruik te maken van de mogelijkheid van ontheffing. Dat betekent dat we de ontheffing verleend hebben aan theaters en schouwburgen. En dat we ons daartoe ook blijvend beperken. Ik verwacht aanstaande maandag in het veiligheidsapparaat, dat we daar nog weer nader over komen te spreken. Maar in aanmerking genomen een toenemend aantal besmettingen, niet alleen bij ons maar ook in het hele land, denk ik eerder dat er een weg terugkomt dan dat we nog extra ontheffingen gaan verlenen. De ontheffingen die zijn verleend, bewegen zich eigenlijk op hetzelfde niveau als in andere veiligheidsregio's. We zien dus dat ook in andere veiligheidsregio's, theaters en schouwburgen nog voorzien zijn van een ontheffing, maar dat voor het overige in de verreweg de meeste gevallen het wordt stopgezet en niet wordt verleend. Dat is buitengewoon beroerd, maar dat is zo. Wat ook meespeelt is dat er een discussie is ontstaan over het aantal mensen wat bij kerkdiensten aanwezig mag zijn. Ook net nog onderweg hiernaartoe, een verzoek om ontheffing. Dat heeft afgelopen weekend tot ophef geleid in Staphorst. Daar heeft de Minister van Justitie een oproep gedaan om dat te beperken tot dertig personen, dus in de lijn van het algemeen beleid. Ook daar weer de ratio beperkt naar het aantal mensen wat bij elkaar komt. Beperk de bewegingen die er zijn, want de kans op besmetting bij te veel mensen bij elkaar is gewoon te groot. Het punt is alleen dat daar de grondwet natuurlijk ook een rol speelt. Dat betekent dat de Minister een wettelijke grondslag nodig heeft als die dat bij kerken wil doen. Dus het blijft bij een oproep. Maar het gesprek gaat wel door en ik weet dat dat ook daar buitengewoon pijnlijk en gevoelig ligt. Maar laten we ons oriënteren op de ratio van het geheel: te veel mensen bij elkaar geeft te veel bewegingen en die samenkomsten leiden tot te veel besmettingen. Dat is dat punt. U kunt zo vragen stellen. Maar ik kom zo even bij een aantal specifieke punten nog terug. Er is nog een vraag gesteld over: hoe zit het dan bij Holland Casino? Bij Holland Casino behoort de uitgifte van spijs en drank ook om tien uur te stoppen, net als in de gewone horeca. Alleen het Holland Casino mag wel openblijven tot één uur. Dat is dus landelijk bepaald daarbij. Dat was onder andere een vraag van de Partij van de Arbeid en van de PVV. Waarbij wij dus aansluiten en ook moeten aansluiten. Ik hoop dat dat duidelijk is geworden uit de presentatie bij het landelijk aanwijzingsbeleid van het kabinet. Er is een vraag gesteld door de Partij van de Arbeid Uhm nog specifiek over sportscholen. Zoals

aangegeven is er nu nog geen reden om de sportscholen te sluiten. Horeca heb ik het over gehad: tien uur dan is het afgelopen. Op dit moment is het zo dat het publiek bij sportwedstrijden niet meer is toegestaan, ook niet bij amateursport. De thuissituatie is en blijft een grote bron van infectie. Ik merk op dat dat in veel gevallen tot misverstand leidt. Dat dat een veel gevaarlijkere situatie is dan bijvoorbeeld horeca. En dat wordt dan wel een als argument gebruikt. Maar vergeet niet dat een aantal mensen uit die bronnen van infectie thuishouden en dan de rest van hun gezin infecteren. Dat is ook nog wel een punt van vertekening in de statistiek. Met andere woorden: de samenkomsten in de horeca en andere gebouwen, blijft een heel gevaarlijk punt. Dat is ook de reden dat in de thuissituatie is aangedrongen bij mensen, om het aantal contacten binnenhuis terug te dringen en te beperken, omdat we zien dat daar heel veel besmettingen plaatsvinden. En dat zien we natuurlijk met name bij de studentenhuizen. Als je dat vrijwillig in je eigen familie over je afroept, blijft het dus heel gevaarlijk. Er is een vraag gesteld over de ventilatie bij scholen door D66 onder andere. Ik denk dat het goed is om u daar ook nog even schriftelijk over te informeren. Maar het actuele beeld daarvan is, dat de gemeente eind augustus aan de schoolbesturen het verzoek heeft gedaan om te goed te kijken naar de ventilatie op de scholen. De overzichten daarvan zijn op dit moment onderweg. De verwachting is dat het nog niet alle schoolbesturen gelukt is om het onderzoek te kunnen doen, om de simpele reden dat er erg veel vraag is naar het onderzoek. Maar we hebben wel de intentie om in de herfstvakantie, de stand van zaken in een vergadering met de werkgroep Onderwijs op te nemen. Dan zal er met die schoolbesturen verder worden gepland. Wij hebben wel in onze gemeente een beleidsuitgangspunt, wat verwoord is in het programma Fris en Duurzaam. Dat is de afgelopen jaren in werking getreden en de opbrengst daarvan is dat het erop lijkt dat heel veel scholen waar wij over gaan als gemeentebestuur -want dat is natuurlijk lang niet in alle gevallen zo, dat die voldoen aan de eisen. Maar uiteraard dient verder gekeken te worden of alle scholen daar ook aan voldoen. Ten aanzien van de subsidie van het Rijk van driehonderdzesentwintig miljoen, stelt de Minister dat in ieder geval de eerste honderd miljoen zo spoedig mogelijk beschikbaar wordt gesteld. Al in de maak zijn de regeling specifieke uitkering. DOBA-plan scholen zal daarop worden aangepast. Subsidie van maximaal dertig procent is dan mogelijk en die zal dan op de ventilatiemaatregelen kunnen worden gericht. Met andere woorden dit is een lopend dossier. Ik denk dat het goed is dat de fractie van D66, en misschien de hele raad, in de actuele ontwikkeling daar nog even schriftelijk over wordt geïnformeerd. Want er is nog iets meer over te zeggen vanwege het feit dat er wat gescheiden verantwoordelijkheden zijn. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de ventilatiesystemen in hun scholen en dat is niet altijd de gemeente Groningen. Dat op dat punt. Dan heb ik de vragen van de PVV ook beantwoord. De vragen van de Partij van de Arbeid en de vragen van GroenLinks kunnen misschien nog door jou worden meegenomen. Ik maak even af en dan kijken we even of we alle vragen hebben beantwoord.

01:35:01

De heer Rietveld : Ik heb drie vragen van GroenLinks, mevrouw Wijnja, doorgekregen. Klopt dat? Ja. Zorgen over de situatie in de stad en of de veiligheidsregio of de GGD niet meer maatregelen zou moeten treffen specifiek voor de stad. Ik kan u verzekeren dat wij in het Regionaal Beleidsteam met vaste regelmaat de vraag aan de orde hebben: tref je nu lokale

maatregelen en wat is het effect daarvan? Uiteindelijk is steeds de conclusie dat dat niet zo heel erg veel zin heeft. Want als je hier bijvoorbeeld de cafés veel vroeger dicht zou doen, dan verspreidt gelijk de doelgroep- als ik het zo mag zeggen- zich naar omliggende plaatsen en ook andersom. Het thema corona toerisme is wat dat betreft van belang. Ook landelijk. Wat je de afgelopen ook hebt gezien, waar ingezet werd op regionale maatregelen, dat Nederland te klein is om daar echt regionaal in te differentiëren en je alleen met goede landelijke maatregelen een verschil kan maken. Los van het feit dat een aantal van dat soort maatregelen ook op dit moment niet door de noodverordening wordt gedekt, als je dat heel veel strenger zou willen doen op dit moment dan dat door het landelijk beleid is aangegeven. Ik ben zelf ook ervan overtuigd dat landelijke maatregelen op de schaal van Nederland veel meer effect hebben dan wat je regionaal eventueel kan differentiëren. Er is een vraag gesteld over de besmettingen op scholen. Waarom dan niet, als er één besmet kind is, de hele klas naar huis wordt gestuurd? Wij krijgen natuurlijk ook vanuit de GGD dagelijks vragen vanuit scholen waar dat soort dingen spelen. We volgen wat dat betreft strikt -dat doen we met alles wat we doen- de richtlijnen van het RIVM. Dat betekent dat als er op een middelbare school bijvoorbeeld een jongere is die besmet is, dan gaan we na wat zijn nauwe contacten zijn. Die liggen dan overigens in onze definitie of die van het RIVM, vooral ook in zijn peer groep en niet in de klas. Op besmettingsgraad tussen jongeren onderling is op dit moment, voor zover bekend, niet zo heel erg groot. Het beleid ook landelijk, vanuit het Ministerie van Onderwijs, is er ook nog steeds op gericht om het onderwijs zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. Als je daar heel anders op zou reageren, dan zou je heel veel klassen en ook heel snel heel veel scholen stil moeten leggen. Overigens ook in het begin van de crisis, was er natuurlijk discussie over het beleid rond scholen. Uiteindelijk is er op politiek niveau besloten om de scholen dicht te doen, terwijl dat puur vanuit de besmettingskans geredeneerd niet noodzakelijk zou moeten zijn. Dat het ingewikkeld is, en ook met leerkrachten, dat is duidelijk. Daar wordt zo goed mogelijk op geacteerd, ook als het gaat om het thema mondkapjes. Maar het beleid is er nog steeds op gericht om de scholen toch zo goed mogelijk aan de gang te houden. Want als we dat weer dicht zouden doen, dan heeft dat hele grote maatschappelijke effecten. Geldt ook voor de kinderopvang. De laatste vraag ging over de opschaling van de testcapaciteit van de GGD. Volgens mij heb ik die beantwoord in mijn presentatie.

01:38:07

Voorzitter : Dan is er nog een vraag gesteld over het contact van 100% Groningen met de horeca. Dat wordt nog beantwoord door wethouder De Rook. Dan maak ik nog een paar opmerkingen en dan kijken we eventjes of er nog resterende vragen zijn. Wethouder De Rook.

01:38:49

De heer de Rook: Vragen van 100% Groningen over de nachthoreca. Die leggen in het verlengde van de discussie die wij, denk ik, twee weken geleden hebben gehad. Naar aanleiding daarvan hebben wij gezegd: "Er is een horecaloket waar mensen met vragen altijd terecht kunnen, de hele dag door". Maar er is ook iets wat actievoers nodig vanuit de gemeente. Dus wij organiseren op korte termijn een bijeenkomst, waarbij met die nachthoreca, met mensen die daar graag met ons over willen doorpraten, een kijken van wat kun je nu nog meer doen in deze tijd dan wat er nu al gebeurt? En als er dan nog

openstaande vragen zijn, om die zo goed mogelijk te beantwoorden. Dus daar wordt aan gewerkt en wij zijn nu bezig met het beleggen van een bijeenkomst daarvoor.

2 Mondelinge vragen vooraf ingediend (ipv vragenuur)

01:39:30

Voorzitter : Goed. Dan maak ik nog een paar afrondende opmerkingen en dan even een rondje om te kijken of er nog resterende vragen zijn. Zoals gezegd aan het begin van deze presentatie, grote zorg aan onze kant over de ontwikkeling van de cijfers. Gelukkig nog niet heel veel ziekenhuisopnamen en ook niet op de IC. Maar we weten allemaal dat er ook een verdringing kan gaan optreden en dat we op enig moment ook de reguliere zorg onder druk zien staan, in de verwachting dat een aantal mensen acuut met dit virus en de besmetting moeten worden opgenomen. Wij gaan dus kijken of er in onze regio aanvullende maatregelen nodig zijn, dan wel een strakkere handhaving de komende tijd om de mensen weer echt te wijzen op anderhalve meter afstand, hygiënemaatregelen. Niet naar feestjes en partijen gaan en ze ook niet organiseren. Niet een herfstvakantie gaan plannen, maar gewoon hier in de regio blijven. Niet naar rode gebieden gaan, zelfs niet als het in ons eigen land is. Geen kerstvakantie te plannen met een wintersportvakantie, want het is gewoon gevaarlijk. En niet één of ander groot oud en nieuw festijn plannen, terwijl je weet dat we dan gewoon nog niet door het virus heen zijn. Sint-Maarten daarentegen voor de kinderen gaat gelukkig door, waarbij ouders uiteraard gevraagd wordt gepaste afstand te nemen en die is minimaal anderhalve meter, als je al vindt dat je mee moet. Ik ging altijd alleen met Sint-Maarten en dat ging ook goed. Nou ja, wel met een vriendje natuurlijk. Maar het ging altijd goed. Ik weet niet waarom er nu opeens ouders allemaal mee moeten. Sinterklaas komt ook, maar niet met de grootscheepse intocht die we gewend zijn in onze regio. Hij gaat op individuele basis langs de huizen of de scholen. Kerst heb ik al het één en ander over gezegd. Ik hoop dat ook de kerkelijke organisaties tegen die tijd goed nadenken over de vraag of men een grootscheepse mis of bijeenkomst gaat organiseren, of probeert daar toch een iets andere vorm voor te vinden. En die zijn er ook. Voor wat betreft de jaarwisseling zal ook gekeken moeten worden omdat in klein huiselijk verband te doen en niet grootscheeps op één of andere locatie. Dat zijn de zaken die van onze kant belicht moesten worden. Ik ga even rond. Ton.

01:42:39

De heer van Kesteren : Voorzitter, met elf november zal daar een ontheffing van het zingen zijn. In de stadions mag dat ook niet. Het zal wel meer rendement voor de kinderen opleveren. Maar goed, dat terzijde. Ik heb nog even iets over de horeca. Om tien uur sluit de horeca, en dan blijken hele grote bezoekersstromen zich te verplaatsen. Die slaan dan massaal alcohol in en gaan dan elders gegroepeerd nog even verder feesten. Dat leidt tot het feit dat je grote groepen niet meer in goede banen kunt leiden, terwijl als ze in de cafés zitten je daar dan nog wel grip op hebt. Ik zou ook willen verzoeken aan het College om dat mee te nemen in het overleg voor horeca, want er komen toch heel veel klachten vanuit die horeca dat ze omzetverlies lijden. Eigenlijk zou dat ook onze zorg moeten zijn, dat heel veel horecabedrijven ook dreigen om te vallen door deze contraproductieve beleidsmaatregelen

die leiden tot groepen die overal heen gaan met tassen vol met bier, wijn en andere versnaperingen. Realiseert het College zich dat? Wat is het beleid daar op?

01:43:52

Voorzitter : Het college realiseert zich dat. De maatregel die nu geldt met de sluiting om tien uur, is een landelijke maatregel. Dat is ook een aanwijzing die we in elke veiligheidsregio heeft op te volgen. Ten aanzien van de supermarkten geldt dat we toezien op de ontwikkelingen. Op het moment dat ergens een huisfeest wordt gehouden, dan wordt daar tegen opgetreden. Verder is het ook een klein beetje de oproep aan mensen om zich niet in dat gedrag te bewegen.

01:44:28

De heer van Kesteren : Voorzitter, niets is menselijk vreemd natuurlijk. Het blijkt dat andere gemeenten ook al daar op voorgesorteerd hebben en geanticipeerd hebben door gewoon een verbod van verkoop of alcohol in avondwinkels en supermarkten. Nu stel ik niet voor om dit beleid te gaan hanteren. Maar ik vind toch dat in dit geval, in de praktijksituatie, geen recht wordt gedaan aan de horeca die zich wel aan allerlei regels houdt en vervolgens ziet dat hun bezoekers elders gewoon in groepen verder feestjes bouwt. Terwijl dat ook in hun café zou kunnen.

01:45:07

Voorzitter : In de cafés kan het niet want de toegangsstop is landelijk bepaald en ook de sluitingstijd is nu landelijk bepaald. Dus daar valt weinig aan te veranderen. En voor wat betreft de supermarkten is dit wel in discussie. Dus in dat opzicht, daar verwees ik net al even naar, het zou best kunnen zijn dat dat maandagavond in het veiligheidsapparaat nog weer terugkomt. Hoeft niet onmiddellijk te betekenen dat er allerlei maatregelen worden getroffen maar het is wel een punt van aandacht. Ik zie ook wat in Utrecht, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag, de standpunten zijn. Mevrouw Woldhuis.

01:45:44

Mevrouw Woldhuis: Voorzitter, dank u wel. Dank u wel voor deze bijeenkomst. Ik merk in deze presentatie maar ook in de boodschap die er nu heerst, dat het met name zenden is en dat er weinig dialoog mogelijk is. Dan ook met name bij het draagvlak creëren voor het beleid. U gaf al aan over studentenhuizen, dat daar heel veel besmettingen plaatsvinden ondanks de verscherpte maatregelen. Dan is de boodschap met name: "Dat mag niet". Maar blijkbaar is er wel een bepaalde behoefte waarmee dus burgerlijke ongehoorzaamheid ontstaat. Is er nog een mogelijkheid dat we ook met die studenten echt een gesprek hebben van hoe komt het dat die besmettingen plaatsvinden? Dat we toch gaan kijken hoe wij in Groningen op een nog zo veilig mogelijke manier, binnen wat allemaal mag, toch bepaalde sociale bijeenkomsten laten plaatsvinden. Daarom verbaas ik me wel over de ontheffingen. U zegt van : "Grote drukte vermijden", maar ik denk -en dat is mijn politieke opvatting- eerder dat er in het openbaar bijeenkomsten op een veilige mogelijke manier moeten kunnen plaatsvinden dan dat we iedereen in huis gaan duwen met alle mogelijkheden of onmogelijkheden van dien. Hoe kijkt u daar tegenaan?

01:47:10

Voorzitter : Misschien is het goed dat wethouder De Rook ook nog even specifiek ingaat op dat gesprek met de horeca. Want dat is echt onze zorg. Ik vind het zelf ook een heel

ingewikkeld dilemma, omdat je aan de ene kant gewoon moet zenden. Je moet een boodschap kwijt. En je moet een vorm vinden om die boodschap ook onder de aandacht te brengen. We hebben gewoon heel duidelijk te maken van dit is er aan de hand. Dat is zenden. Nu lees ik ook wel weer wat commentaren, ook wel in de kranten soms, waarin men zegt: "Maak maar gewoon even heel helder wat er gebeurt, bijvoorbeeld in iemands lijf of in iemands hoofd. Dat zijn geen vrolijke beelden en confronteer mensen daar maar mee". Dat is niet de lijn die wij tot nu toe hebben willen volgen, omdat we echt willen uitstralen: het is aan ons allemaal en we moeten allemaal ons stinkende best doen. Nu even de andere kant: we hebben wel van meet af aan heel intensieve gesprekken met heel veel groeperingen, heel divers in onze samenleving. Met de middenstand, met de horeca, met studenten, met jongeren, enzovoort om hen zoveel mogelijk te bereiken. Vandaar ook dat we dus werken met rolmodellen uit de eigen gemeenschappen om hen zelf op te roepen. Die filmpjes zijn al viraal, om hen zelf op te roepen van: "Jongens, je raakt ook mij als ik mijn coschappen niet kan doen". Dat is een boodschap die ik kan vertellen. Daar kun je nog even je schouders voor optrekken. Maar het is natuurlijk veel krachtiger als je eigen medestudent die je dagelijks tegenkomt, dat doet. Dat is wel de insteek die we nu hebben gekozen. Misschien dat wethouder De Rook nog iets kan vertellen over het contact met de horeca en middenstand.

01:49:17

De heer de Rook: Volgens mij schetste mevrouw Woldhuis wel een heel herkenbaar punt: de zoektocht hoe je daar ergens een balans tussen vindt. Dus enerzijds proberen de veiligheid zo goed mogelijk te coördineren en tegelijkertijd ook mensen te helpen met het vermogen om daar in de praktijk op een goede manier mee om te gaan. Dus de aanpak die we daarbij hebben, heeft de burgemeester denk ik net goed toegelicht. Wij proberen in onze gesprekken zowel met ondernemers als ook met mensen uit de horeca, ook hierbij stil te staan. Alleen ja, dat blijkt in de praktijk bijzonder weerbarstig. Ik zou ook graag de raad willen uitnodigen, dat mocht er nu met respect voor alle regels die er nu leven, suggesties zijn over hoe we dat beter kunnen doen, dan heel graag. Want dan zijn we natuurlijk altijd bereid om daar naar te kijken. Volgens mij blijft het dilemma tussen enerzijds veiligheid en de andere kant maatschappelijke verdraagzaamheid en draagbaarheid zou je ook kunnen zeggen, wel een punt van constante aandacht denk ik.

01:50:14

Voorzitter : Ja, meneer Van Zoelen.

01:50:16

De heer van Zoelen : Ja dank, Voorzitter. U had al over toeschouwers bij Donar en FC Groningen voor de volwassensport. Maar nu is er ook jeugdsport en daar zijn ouders gewend om hun kinderen naar het sportveld te brengen. Dat mag nu ook niet meer. Of bijvoorbeeld weg te brengen met uitwedstrijden. Wij horen van ouders geluiden, dat zij dat toch vreemd vinden omdat daar wel genoeg ruimte is op het grasveld langs de sportvelden. En bijvoorbeeld bij een uitwedstrijd, worden de kinderen wel allemaal samen in een auto naar een uitwedstrijd vervoerd en zitten ze bezweet op elkaar. Dan is de vraag: moeten die regels daar ook zo heftig of zo streng zijn? Is het niet beter dat je in gezinsverband een kind naar een sportveld brengt en dat dan de kans op besmetting ook kleiner is, in plaats van die kinderen in een groep naar een sportveld te brengen? Hijgend en zwetend zitten ze dan na

een wedstrijd bij elkaar in een auto. Dus daar hebben wij wel vragen over, of dat ook echt noodzakelijk is?

01:51:20

Voorzitter : Ja, het punt is nadrukkelijk vanochtend ook weer aan de orde gekomen. Ik moet u zeggen, ik verbaas mij eerlijk gezegd over ouders die met een auto vol kinderen naar een sportwedstrijd rijden. Waarbij ik zelfs hoor dat dat ver buiten onze regio is. Nu moet ik zeggen dat ik eerlijk gezegd aan ouders de oproep zou willen doen om daarmee te stoppen. Dat betekent dus dat je je kind lekker naar een voetbalwedstrijd of andere sportwedstrijd brengt. Dat is de andere kant. Wij monitoren ook regelmatig: wat doet dit met een bepaalde sector? We hebben de sportscholen onderzocht. We hebben ook afgelopen week heel indringend gekeken: wat gebeurt er met jonge mensen in hun hoofd, maar ook met hun hele hart? En dat zijn geen vrolijke beelden, waarbij als één van de uitkomsten werd gepresenteerd dat het heel belangrijk is dat jonge mensen elkaar wel kunnen blijven ontmoeten. Dus sport blijft heel erg belangrijk, maar je hoeft natuurlijk niet ervoor te kiezen, als ouders, om met een heleboel kinderen in één auto naar een wedstrijd toe te gaan. En zeker niet als dat in een rood gebied zit. Dat is wel een keuze die je maakt. In die zin denk ik dat het ook wel een heel klein beetje tijd wordt dat er nog eens heel indringend wordt gekeken naar de nationale competitie, of het werkelijk nodig is om jonge mensen dwars door het hele land te vervoeren. Dus ik ben het met u eens, Terence.

01:53:06

De heer van Zoelen : Ja, want dat verbaast mij dan inderdaad. Het lijkt mij dan dat de eerste stap geweest zou moeten zijn om naar dat competitieverband bij sportscholen te kijken. Ik denk niet dat u nu die kritiek bij de ouders kan leggen, want dit is een traject waar die sportscholen al mee bezig zijn. Die competities lopen door, die kinderen gaan daarheen. Ik ben nu wel benieuw naar dat overleg dat nu gaat plaatsvinden. Ik denk van: hoe snel maakt u daar een begin mee? Ik denk toch wel dat het algemene beeld van ouders is, dat daar genoeg ruimte is. Als je daar in gezinsverband een kind naar een sportveld brengt, dat daar genoeg ruimte is voor zowel het gezin als het kind om naar een sportwedstrijd te kijken. Waarschijnlijk kijkt u daar anders tegenaan.

01:53:53

Voorzitter : Nee, maar er is natuurlijk gekozen voor een hele heldere lijn: geen toeschouwers meer bij sportwedstrijden. We zien sinds maart doorlopend dat men dan weer net een heel klein beetje draait en zegt: "Als we het zo doen, zou het dan wel kunnen? En als we het zo doen, zou het dan wel kunnen?". Enzovoort. Ik begrijp het. Ik zou het zelf ook zo doen. Ik ben ook maar gewoon inwoner van dit land. Dus ik zou zelf ook al mijn creativiteit tentoon spreiden om te zeggen: "Als ik het nu zo doe, kan het dan wel?". Maar heel basaal, het is jouw keus als ouder om met kinderen op stap te gaan en naar een wedstrijd te gaan. We hebben zelf afgelopen maart gezien, wat er is gebeurd met de competitie. Wat er is gebeurd met kantines. Wat er is gebeurd met douchegelegenheden, enzovoort. Ik sluit niet uit, maar dat is wel iets wat je landelijk met elkaar moet afspreken, dat we inmiddels het punt wel ongeveer gepasseerd zijn -als je kijkt naar het aantal besmettingen- dat wij voor dit soort activiteiten niet veel meer de regio opzoeken voor sport en dergelijke. Ik begrijp heel goed dat we niet naar elkaar moeten gaan wijzen. Dat doe ik ook niet. Ik begrijp ouders in dat opzicht heel goed. Maar als je kijkt naar het verloop van de cijfers, dan moeten we echt

onzelf de vraag stellen of het werkelijk nodig is om met kinderen naar Zaanstad. en dat soort oorden te reizen om een competitie te volgen? Dan zeg ik het even gewoon zoals ik er tegenaan kijk. Ik maak van mijn hart ook maar even geen moordkuil. Ik ben dat punt wel voorbij. We hebben ook nog een paar andere verantwoordelijkheden: mensen in verpleeghuizen, mensen in de zorg die nog geen moment hebben kunnen afschakelen. Dus ik denk dat de landelijke koepels even na moeten gaan denken over de vraag van: "Wat is onze rol hierin?". En dat hebben ze tot nu toe goed gedaan, maar daar komt wel een vervolg op nu. Julian.

01:56:08

De heer Bushoff : Ja, ik heb nog een viertal vragen en ik zal ze proberen beknopt te houden. De eerste vraag gaat over het ontheffingsbeleid en het wegingskader, want daar is mij toch het één en ander niet duidelijk. Want ik herinner mij, als het goed is, dat na de persconferentie van Rutte, de veiligheidsregio aangaf blij te zijn met de mogelijkheid om ontheffingen te geven en dan met name voor gelegenheden die zich in het verleden goed hadden gedragen en konden aantonen dat zij ook nu op veilige manier dingen voor meer dan dertig personen konden organiseren. Die redeneerlijn staat mij nog helder voor de geest en is een hele andere dan die ik nu hoor. Namelijk dat er alleen een ontheffing wordt gegeven aan gelegenheden die cruciaal zijn voor de samenleving in onze regio. Dus mijn eerste vraag daarover: wat is er veranderd dan in die redeneerlijnen? Of hoe zit dat? Mijn tweede vraag is: ik denk dat met die eerste redeneerlijn de verwachting is geschept bij een aantal gelegenheden dat zij -gelet op wat zij in het verleden hebben gedaan en wat zij nu doen- een ontheffing zouden kunnen krijgen. Het is mij nog niet duidelijk is waarom zij dan niet een ontheffing krijgen en een bepaalde andere instelling wel? Dat is mijn eerste vraag. Ik heb er nog drie andere, maar dat zijn heel andere vragen.

01:57:19

Voorzitter : Ik zal proberen nog eventjes terug te halen van wat is nu weer die ratio en wat is er veranderd ten opzichte van de vorige uitlatingen? Voorop staat dat heel veel instanties van kerk tot sportvereniging, FC Groningen, Donar, enzovoort, hun stinkende best hebben gedaan om het goed te doen. Daar is geen discussie over. We hebben ook gezien dat bij bijeenkomsten waar veel mensen bijeen zijn, en daar is het getal van dertig nu dus in zekere zin arbitrair -dertig is genoemd twintig is ook genoemd- dat het risico op besmetting toeneemt. Plus dat er heel veel gereisd moet worden. Dat hoort er een beetje bij. Toen is gezegd: "Laten we bij wijze van uitzondering nog een aantal ontheffingen geven voor voorzieningen met een regionale betekenis". Objectief is dat haast niet te formuleren, maar je kunt wel zeggen dat theaters en schouwburgen -dat is ook een gezelschap en dat zien we hier ook- waar men weet hoe men de regels moet hanteren, dat die daaraan voldoen. Dat konden we heel snel regelen. Eigenlijk in één slag konden we zeggen van: "Theaters en schouwburgen voldoen daaraan, hebben een regionale betekenis en die krijgen dus ook ontheffing". Alle andere gevallen is maatwerk. Daar hebben we niet alleen de capaciteit niet voor, maar dan krijgen we ook onmiddellijk weer aan de randen allerlei nieuwe afwegingen te maken. Dat is de reden dat ik toen ook gelijk heb gezegd: "Er zijn in de veiligheidsregio Groningen dertien instellingen die die ontheffing krijgen". Evenals in Friesland en Drenthe en heel veel andere veiligheidsregio's. En dat is het dan ook. Dan begrijp ik heel goed dat een aantal mensen zegt: "Ja, maar kijk dan ook nog even naar mij". En dat gaan we niet doen,

want dan kom ik weer terug op de ratio. We proberen echt het aantal ontheffingen zeer terughoudend te verlenen. Dat is de reden dat het zo is gelopen.

01:59:41

De heer Bushoff : Ja, daar dan toch een vervolgvraag op. Dan constateer ik dus het idee dat het niet mag zijn bij alle andere instellingen. Dat als jij je in het verleden goed hebt gedragen en als je nu ook kan aantonen dat je je aan de regels kan houden, dan betekent dat absoluut niet -waar die verwachting misschien wel was- dat je aanspraak kan maken op een ontheffing, vraag ik dan.

02:00:04

Voorzitter : Men hoeft wat mij betreft, heb ik ook toen al gezegd vorige week, geen aanvraag voor een ontheffing meer in te dienen want de ontheffing gaat niet verleend worden. Dat is niet om dat ik het zo geweldig vind ik. Ik heb het net ook weer tegen iemand moeten zeggen van een kerkelijke organisatie. Een keur van argumenten. Ik begrijp het allemaal, maar we hebben even een ander belang op dit moment. Beroerd, maar het is zo.

02:00:36

De heer Bushoff : Ik begrijp het belang heel erg. Mijn pleidooi is ook niet per se dat je nu maar zoveel mogelijk ontheffingen moet geven, want ik snap heel goed dat de situatie zorgelijk is. Maar mijn pleidooi is wel en mijn vragen waren er ook op gericht, om het afwegingskader zo glashelder mogelijk te maken omdat daar heel veel onduidelijkheid en heel veel ontevredenheid over ontstaat als dat niet duidelijk is. En dat dat volgens mij ook afbreuk doet aan het draagvlak voor de maatregelen die er wel zijn. Vandaar ook mijn oproep om dan dat afwegingskader zo helder mogelijk te communiceren. Misschien kan dat -naast wat er nu hier al is gezegd- in de nabije toekomst ook nog helderder gecommuniceerd worden naar buiten toe, zodat iedereen weet waar ze op kunnen rekenen. Want daar kwamen bij ons in ieder geval veel vragen over en was in ieder geval nog geen helderheid over.

02:01:20

Voorzitter : Daarin verschillen wij geen millimeter van mening. Laten we ook eventjes beseffen dat we net een kader hadden geformuleerd waarmee we op zich konden werken. Dat het kabinet daar in de loop van zondag en maandag overheen kwam vorige week, met een nieuw veiligheidsapparaat met deze uitkomst. Toen hebben we alles op stel en sprong gezet om zoveel mogelijk toch recht te doen aan de mogelijkheid tot ontheffing. Zo simpel is het gewoon. Ik verwacht aanstaande maandag dat we daar nog verder over komen te spreken. Maar ik hoop ook dat er enig begrip is. Natuurlijk niet als het jou getroffen heeft en we weten ook allemaal welke afkorting daarbij hoort. Begrijp ik allemaal. Maar we proberen daar maandag nog iets verder in te komen. Maar voor de eerste drie weken, denk ik, dat het dit ongeveer is.

02:02:18

Voorzitter : Dan had ik nog een paar andere vragen ook.

02:02:22

De heer Brandsema : Voorzitter, is het misschien handiger om nog een vraag op dit onderwerp nog even aan te vullen? Ja. Mag dat ook van de heer Bushoff?

02:02:31

De heer Bushoff : Ja hoor, gaat uw gang.

02:02:34

De heer Brandsema : Dank u wel, meneer Bushoff en Voorzitter. Ik snap dat het voor bestuurders lastig is. Maar dat hele ontheffingsstuk waar we het nu over hebben, dat zit mij toch niet helemaal lekker en mijn fractie ook niet. Want als je naar een ratio zoekt, u geeft aan dat er een ratio is, ik vind die nog wat lastiger te vinden. Want op basis van die ratio, als we even landelijk kijken, mogen we nu voetbalwedstrijden en kerkdiensten gaan houden in de Brabanthallen. Want daar is een ontheffing tot zeshonderd mensen verleend. Nu gaat het niet voor de hele veiligheidsregio, dat snap ik. Alleen mijn fractie vindt het nog wel lastig als het gaat om die ontheffing. Ik ben het met de Partij van de Arbeid eens, dat ik er nu niet voor pleit om alles maar open te gooien. Maar ik zoek wel, net als de Partij van de Arbeid, naar een stukje ratio erin van wat maakt nu dat de ene wel een ontheffing krijgt en een ander niet? Ik zag bij Vera bijvoorbeeld keurige foto's op een website van een concertje recent, waarin men keurig volgens richtlijnen aan tafeltjes zit en van een concert geniet. Dat ziet er voor mij allemaal keurig uit. Tegelijkertijd een veel grotere kerk met hoge plafonds - even los van de kerkdiensten- die niet verhuurd mag worden voor een concert bijvoorbeeld. Dan vind ik het heel lastig om een ratio te vinden in datgene wat nu ook hier gedeeld wordt. Dus zonder met een oplossing te komen, wil ik toch nog wel meegeven dat ik het nog steeds lastig blijf vinden.

02:04:01

Voorzitter : Daar verschillen we ook niet over van mening. Kijk, in de noodverordening die ons ook vanuit de aanwijzing is geredigeerd, wordt aangegeven dat een gebouw van groot belang moet zijn. We hebben aan de gemeenten in onze regio gevraagd: "Wat is dat?". Toen kwam men spontaan op theaters en schouwburgen. Dus daarin zit dat criterium van groot belang. Dat is een belangrijk criterium. Maar tegelijkertijd als je zegt van: "Is dat helemaal te objectiveren?". Ben ik mee eens, dat is niet helemaal te objectiveren. Dus als je dan zegt: "We willen toch heel snel gebruik kunnen maken van die bevoegdheid", dan sluit je dus aan bij wat de gemeenten daar zelf ook over hebben opgemerkt. Dat is in dit geval gebeurd. Wonderwel blijkt dat in verreweg de meeste van de driehonderd vijfenvijftig gemeenten in ons land, het zo te zijn geïnterpreteerd. Dan krijg je inderdaad dat je bij een aantal kerken en zo, denkt van: "Ja, maar hoe ziet dan precies dat verschil?". Daar ga ik niks aan afdoen. Ik zou zeggen: "Spin er zelf ook nog even op wat dan het objectieve criterium zou zijn". Maar dit is het.

02:05:20

De heer Brandsema : Ik kan wel één suggestie doen, Voorzitter. Ik zou het in die zin logischer vinden als er gekeken wordt naar hoe groot is een gebouw. Dertig man in een klein zaaltje is een heel andere dynamiek dan dertig man in een gigantische hal van Martini Plaza bij wijze van. In die zin zouden in dat soort criteria, mijns inziens, meer ratio zitten dan een vast getal van dertig, ongeacht onder wat voor condities die bij mekaar komen.

02:05:52

De heer de Rook: Ik snap de vraag van de heer Brandsema natuurlijk helemaal. Maar als je kijkt naar de noodverordeningen, dan zeg ik: "De ontheffingsgrond is niet veiligheid of de instelling die het meeste schade heeft of iets dergelijks, maar die gaat over groot belang".

Dat is de grond waarop ontheffingen mogen worden verleend. Dus ik begrijp wat u zegt, maar dat is niet wat de veiligheid mag betrekken als je naar de letter kijkt bij zo een afweging. Hoe dat in de gemeente Groningen is gegaan? Het is ingewikkeld om te bepalen wat de scheidslijn van een theater of een schouwburg is. Maar we hebben wel ook door de gemeente een aantal gedefinieerde kernvoorzieningen. Dat zijn instellingen waarbij wij in de subsidiebijdragen die onderdeel zijn van de gemeente -zoals waar we nu hier zitten- of het Martini Plaza waar jaarlijks geld naartoe overmaken. Dat zij geld van de gemeente krijgen, is niet een grond om groot belang van uitdrukking te laten zijn. Andersom zou het heel raar zijn dat de gemeenteraad van Groningen publieke middelen zou overmaken naar instellingen die niet van groot belang zijn. Dus is die beoordeling van wat is wel en niet een groot belang, in ieder geval van toepassing op de instellingen die nu ontheven zijn binnen de gemeente Groningen. Dat gaat namelijk om twee categorieën: dat zijn onze kernvoorzieningen -die noemde ik net- en dat zijn onze cultuurpartners. Daar kun je ook allerlei discussie over hebben over wie er dan wel en niet onder zouden moeten vallen, maar die zijn door de gemeenteraad vastgesteld. Ook de Kunstraad heeft daar een uitspraak over gedaan. Van die categorieën hebben wij dus gezegd: "Dat is in ieder geval van groot belang". Op die manier hebben we dat in de gemeente kolom aangevlogen. Het is een ontzettend ingewikkelde puzzel die je nooit helemaal dicht legt. Maar we hebben er toch een basis in proberen te brengen waarbij het enigszins afweegbaar is welke instellingen daar wel en niet onder vallen.

02:07:35

Voorzitter : Meneer Bushoff.

02:07:38

De heer Bushoff : Ik heb nog drie vragen, die zal ik wat kort proberen te formuleren. Twee kan ik, denk ik, achter elkaar stellen. De eerste is misschien meer voor de GGD ook. Net zagen we in de grafieken dat met name besmettingen plaatsvinden onder jongeren. Toen werd er gezegd, hoe cru het ook is dat er zoveel besmettingen zijn: "Laten we hopen dat die grafiek een beetje in stand blijft en dat besmettingen dus niet overvliegen naar de oudere mensen in onze regio". Dan is mijn vraag: zijn er ook nog maatregelen denkbaar? Of is er nog een inzet denkbaar of mogelijk, om te voorkomen dat die besmettingen dus overspringen naar die nog kwetsbaardere groep zodat onze ziekenhuizen niet nog verder onder druk komen te staan? Dat is mijn eerste vraag en laat ik het daar bij houden, want de volgende is denk ik weer voor de burgemeester.

02:08:28

De heer Rietveld : Ja, dat is een goeie vraag. Daar hebben we ons natuurlijk ook wel, niet het hoofd over gebroken want dat klinkt een beetje ernstig, maar wel over nagedacht. Tegelijkertijd is dat heel ingewikkeld. Eigenlijk moet je dan jongeren en ouderen echt gaan scheiden. Daar is ook landelijk naar gekeken. Maatschappelijk is dat bijna onuitvoerbaar. Je moet dan jongeren verbieden om uit hun huizen te komen, zou ik bijna zeggen. Of te definiëren waar ze dan wel heen mogen of niet. Dan komen we weer in zo een discussie terecht die u net had met de burgemeester. Praktisch is dat bijna onuitvoerbaar. Tenminste, wij hebben nog niet kunnen bedenken hoe je dat zou moeten doen. Behalve, en dat is wel misschien een onderdeel van de maatregel die we nog verder kunnen nemen, jongeren zelf vragen om daar heel erg voorzichtig mee om te gaan. Ik hoor ook wel ouders zeggen: "Ik

hoef mijn student die nu in Groningen zit, even niet thuis hebben". Dat snap ik heel goed. Tegelijkertijd gaat het heel ver om dat te gaan verbieden. Dan kom je in dat soort afwegingen terecht.

02:09:25

De heer Bushoff : Ja. Misschien nog een korte vervolgvraag: is er ook een duidelijke aanwijsbare reden waarom in Groningen dat beeld afwijkt van het landelijke?

02:09:31

De heer Rietveld : Nee, we weten dat niet helemaal precies. Het is wel zo dat er geen enkele stad in Nederland is, waar de concentratie van studenten zo groot is als in deze stad. Dus dat verklaart in ieder geval het absolute aantal. Ik zou bijna zeggen, we zijn tot dusver er blij mee dat dat ook een beetje zo blijft. Laat ik het anders formuleren, dat het aantal besmettingen van zestig- en zeventigplussers achterblijft, ook bij het landelijke beeld. Een passende en sluitende verklaring daarvoor, heb ik niet.

02:10:06

De heer Bushoff : Dan nog afsluitend voor de burgemeester, denk ik, nog een tweetal punten. Ten eerste: ik snap dat de inzet nu natuurlijk gericht is op het virus zoveel mogelijk onder controle houden en dat we in een hele zorgelijke fase zitten. Dus dat het onnatuurlijk voelt om na te denken over wat is er nu nog wel mogelijk. Omdat we misschien juist nu wat toe gaan naar steeds minder dingen die nog mogelijk zijn. Tegelijkertijd zie je dat het steeds moeilijker is onder jongeren, volgens mij, om zich aan de maatregelen te houden. Volgens mij heb ik de burgemeester ook wel een paar keer horen zeggen: "Dat is een punt van zorg. We zijn in gesprek met jongeren om te kijken hoe we ze zo goed mogelijk kunnen bereiken". Mijn vraag is: ondanks dat het misschien wat tegennatuurlijk nu voelt, als wij nog lang in deze situatie zitten, wat dan de verwachting is? Wordt er nu ook al actief nagedacht over wat voor verantwoorde alternatieven er wel mogelijk zijn om jongeren de komende tijd te bieden? In de zomer was dat misschien wat makkelijker en wat voor de hand liggender dan als het straks winter is, koud is, en mensen weer allemaal thuis moeten blijven. En misschien specifiek: wordt er ook nagedacht om dat op te pakken met de onderwijsinstellingen? Met bijvoorbeeld de culturele instellingen, zoals een Oosterpoort waar wij zitten, en dat soort organisaties?

02:11:23

Voorzitter : Dat laatste gebeurt. Ik heb begrepen dat de Hanzehogeschool en de Universiteit met de Oosterpoort een overeenstemming hebben om studenten in de gelegenheid te stellen elkaar ook hier te ontmoeten, om te studeren, enzovoort. Details ken ik niet, maar dat hoorde ik van Henk Pijlman. Dus ik neem aan dat dat succesvol is geweest. Voor wat betreft de andere suggesties: zoals al aangegeven zijn we wel in heel nauw contact met de jongeren, waaronder de studenten, om van hen ook suggesties te krijgen waar ze behoefte aan hebben. En als dat maar even kan, dan doen we dat. Verder verwacht ik wel dat er een groot aantal Sinterklazen nodig is. Er is maar één echte, maar daar is ook nog een rol. Ze worden nogal afgeschuimd momenteel door de GGD, omdat er extra inzet nodig is in de personele capaciteit. Dus dat is dan wel weer mooi.

02:12:28

De heer Bushoff : Wordt er bij de gemeente, naast dat er telkens over in gesprek wordt

gegaan, nu ook actief nagedacht over wat kunnen wij de komende winter dan daarop organiseren, zoals er bijvoorbeeld in de zomer een Groningse Zomer is georganiseerd? Wordt daar dan nu ook over nagedacht verder?

02:12:44

De heer de Rook: Als ik mag. De Groningse Zomer is ontzettend goed bevallen. Ook bij de verschillende partijen die toen actief waren. Nu is men van plan om een soort van Groningse Winter te maken. Ik wil u laten weten dat de terrassenuitbreiding, waar het College gisteren heeft over besloten, daar ook een element van is. Kort antwoord dus: ja.

02:13:02

De heer Bushoff: Super. Tot slot: ik denk dat er ook nog wel behoefte is -in ieder geval bij mij en ik denk ook wel bij meerdere fracties- om ook nog eens na te denken over hoe raden beter betrokken worden nog naast een bijeenkomst als deze. Dit voelt toch een beetje als we doen een informele sessie en we hebben het erover. Wat op zich prettig is. Maar ik denk dat ook de raad heel erg behoefte heeft om nog wat stevig in positie gebracht te worden. Nu zie ik dat de gemeenteraad bijna begint, maar ik heb zelf in ieder geval wel behoefte om daar op korte termijn nog over na te denken en verder over te spreken. Ik zou dat verzoek ook graag willen doen, dat dat nog kan.

02:13:41

Voorzitter: Ook eens ik zou dat verzoek ook graag willen doen. Dat dat nog kan.

02:13:43

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel. Ja, ik zou me graag willen aansluiten bij het verzoek van de heer Bushoff. Want voor ons is het ook soms wat onduidelijk van wie nu welke keuze maakt. Is het nu uw linkerhersenhelpt of uw rechterhersenhelpt, om het zo maar even uit te drukken? Is het de Voorzitter van de veiligheidsregio of is het de burgemeester? Of is het een College bevoegdheid? Volgens mij is het goed om daar ook eens keer over door te praten. Ik had ook nog een vraag. Mij bekruipt toch een beetje een ongemakkelijk gevoel als we het hebben over het aantal besmettingen en dan met name ook het relateren aan de besmettingen van maart en april. Die zit in het volgende: in maart en april als je gezond was en je kuchte, mocht je je niet laten testen. Als je nu denkt dat je gezond bent en je kucht één keer, dan laat je je testen. Vervolgens ben je positief en ga je al dan niet in quarantaine. In sommige situaties hoef je amper tien of veertien dagen in quarantaine. Dus als wij de cijfers van nu vergelijken met de cijfers van april, dan wil dat net niet zeggen dat we appels en peren met elkaar vergelijken. Maar ik krijg daar wel een ongemakkelijk gevoel over. Kunt u misschien daar iets op toelichten of dat een terecht gevoel is?

02:14:55

De heer Rietveld: Ja, dat is een terecht gevoel. Ik had het ook bij de presentatie van de grafiek nog even kunnen benoemen. Dat natuurlijk in het voorjaar de testcapaciteit zodanig beperkt was, dat er veel te weinig mensen getest zijn. Daar was toen al kritiek op en die kritiek is er nog steeds. Ondertussen testen we natuurlijk veel meer mensen dan dit voorjaar. Daardoor is het ook moeilijk om inderdaad vast te stellen van is het nu ernstiger dan in het voorjaar? Als je naar de ziekenhuiscijfers kijkt, dan is dat nog minder ernstig dan in het voorjaar. Uiteindelijk is dat wel de ultieme graadmeter, zou ik zeggen, inclusief het aantal slachtoffers wat er dan vastgesteld wordt. Dus dat is een terechte opmerking die u

maakt. Ik heb die cijfers ook geen absolute betekenis willen laten geven. Ik heb wil laten zien hoe snel de stijging vanaf september gaat. De verwachting is ook dat als we meer gaan testen, als het virus zich verder verspreidt -ik zag dat er vandaag weer vijfduizend positieve besmettingen zijn in het land- dat het aantal nog steeds groeit. De besmettingsgraad is dan van belang. Vind je dan meer mensen procentueel dan de tijd daarvoor? We zitten wat dat betreft, zowel absoluut als relatief, nog steeds in een oplopende reeks en dat geeft zorg.

02:16:16

Voorzitter : Dames en heren, we zijn twee uur onderweg. Deze ruimte moet even weer geventileerd en schoongemaakt worden.

02:16:23

De heer Nieuwenhuijsen : Voorzitter.

02:16:23

Voorzitter : Ik kijk even rond voor de één na laatste vraag.

02:16:28

De heer Nieuwenhuijsen : Dank u wel. Kan ik die nog stellen? Ik had er nog eentje voor de heer Rietveld en nog één voor u. Voor de heer Rietveld. U ging al even in op die testcapaciteit. Dat u er nu duizendvijfhonderd en straks tweeduizend verwachtte. Maar er werd eerder al aangegeven, landelijk vanuit Hugo de Jonge, dat er begin oktober veel meer testcapaciteit zou zijn. Van dertigduizend naar vijftigduizend. Wij hebben een beetje de vraag: hoe komt het dat GGD's daar niet op konden anticiperen? Hoe verloopt dan zo een communicatie? Dat is de eerste. De tweede vraag voor de burgemeester, en daar hebben we het hier ook een beetje over gehad: welk nut, zou u zelf zeggen, heeft het om die regionale bevoegdheden te hebben wanneer je ook nauwelijks die capaciteit hebt om te beslissen? De heer Rietveld verwees er ook al even naar. Nederland is bijna te klein om regionaal iets te doen. Hoe kijkt u daar zelf tegenaan in zo een regio? Ten derde nog de zorg die ik met mevrouw Woldhuis zou willen delen: we zitten in de bijna jongste gemeente van Nederland met zoveel besmettingen, maar er is maar heel weinig ziekenhuisopname. Dus inderdaad die communicatie: hoe maak je nu duidelijk dat dit een ramp in wording is of dat dit heel erg kan exploderen? Daar hebben we ook veel zorgen over en niet meteen antwoorden op. Maar dat wil ik wel graag meegeven.

02:17:47

De heer Rietveld : Als ik op de eerste vraag nog even mag ingaan. Ik heb dat ongeveer verteld, maar ik kan het nog even toelichten. We hebben dit weekend van de Minister gehoord dat we echt kunnen gaan opschalen nu. Dat betekent dat we in één week tijd, nu van vijftienhonderd begin volgende week naar tweeduizend gaan. Dus je kunt zeggen daar heb je een week voor nodig. Dat klopt. Tegelijkertijd als we volgende week op die tweeduizend zitten en Groningen is ongeveer vier procent van het land, dan zitten we op die vijftigduizend. Op dit moment wordt er ook landelijk gesproken om verder op te schalen richting honderdduizend. Misschien al wel eind november begin december. Als er labcapaciteit is, kunnen wij in principe heel snel opschalen als GGD. Maar die labcapaciteit moet daarin mee veren.

02:18:30

Voorzitter : Voor wat betreft de vraag van de capaciteit. Ja, die is eindig. Daarom is het zo'n

enorm belang dat we ons niet alleen focussen op de besmetting door het virus, maar ook het besef en benul hebben dat we ook mensen in de zorg hebben die op het moment dat ze positief testen en misschien met hun hele afdeling in quarantaine moeten, dat dat betekent dat een deel van de hele zorg stil komt te liggen. Wat we nu al af en toe in het klein zien bij scholen, bij het onderwijs. Het hebben het bij de Universiteit en bij de Hanzehogeschool gezien. We zien ook de effecten daarvan op mensen. Dat het gewoon heel slecht is als je nu al weken of maanden lang je colleges of lessen online moet volgen. Dat is het punt van zorg. Welke communicatie zet je daar nu tegenover? Dat mensen echt begrijpen van we moeten toch wel even een paar dingen blijven doen. Daarom denk ik dat het ook goed is dat we dit gesprek, in welke vorm dan ook, de komende tijd nog eens specifiek op dat punt richten. Want elke suggestie daarin is welkom. Maar altijd vind ik dat we uit moeten gaan van de verbinding, omdat het wel iets is van ons samen. Het is niet iets van hullie of zullie. Daarom verzet ik me ook tegen het beeld van de jongeren dit en de jongeren dat. Jij zult maar met z'n achten in één huis zitten en een gezamenlijke keuken en badkamer hebben. Dan is het al klaar. Dus we moeten wel met elkaar, denk ik, daarop acteren. En dat doen we ook. We zijn ook met heel veel instanties in gesprek en met heel veel ondernemers. Ik vind ook dat we het goeie doen. Dat houd ik ook echt vol. Maar er zal wel een tandje bij moeten voor de mensen die wat hardhorend zijn. Ik kijk voor de laatste vraag naar René.

02:20:43

De heer Bolle : Dank u wel. We hebben het natuurlijk al over die ontheffingen gehad, dus daar wilde ik niet te veel op terugkomen omdat dat sowieso al veel besproken is. Ik wil er wel over zeggen dat het wel heel erg gemeentelijk geredeneerd is wat nu van groot belang is en wat niet. Dus wat dan onder zo een ontheffing valt. Maar waar het mij om gaat is dat puntje communicatie rondom die ontheffingen. Dat is ook al aan de orde gekomen, maar dit is dan een ander puntje. De persconferentie was geweest. Daarin werden de teugels landelijk aangetrokken. En ik denk binnen een kwartier was het eerste bericht wat de veiligheidsregio plaatste, een bericht -via de krant volgens mij- over de ontheffingen. Ik vroeg me af wat daar de strategie achter was of is? Ik vraag me ook af hoe dat in relatie staat met bijvoorbeeld nu weer, de oproep aan ouders dat ze niet naar Zaanstad moeten rijden met een aantal kinderen in de auto? Terwijl er toen direct na die persconferentie werd gezegd: "Maak je niet te veel zorgen in Groningen, want we hebben ontheffingen voor jullie".

02:21:58

Voorzitter : De redenering is geweest dat wij -toen wij daar kennis van namen- vrij snel konden schakelen en ook zo snel helderheid wilden geven over welk gebruik er zou worden gemaakt van de ontheffingen. Want op andere momenten, wordt daar nu juist weer op aangedrongen. Op het andere punt: ik deel ook maar een open gedachtevorming waarvan ik vind dat dat moet kunnen in deze tijd. Ik vind echt dat je je in deze tijd moet afvragen welke bewegingen je nog moet maken als je weet dat een aantal dingen niet zo heel erg verstandig zijn. Ik merk af en toe dat het voor heel veel mensen af en toe een wat ingewikkelde schakeling is. Heeft dat ook betrekking op mij? Gaat het over mij wat hier wordt gezegd? Anderhalve meter. Want ik kan toch wel met mijn partner gewoon boodschappen gaan doen. Nee, dat slaat ook op jou zoals het ook op mij slaat. Daar zit geen onderscheid. Daarom ook als het ware een soort denkexerctie geef ik wel mee van ja, welke bewegingen

maken we? Moeten we niet af en toe gewoon even voor onszelf de consequentie trekken uit een aantal van de boodschappen die nu al maandenlang worden herhaald? En ik zie het verslappen. Dat is het punt wat ik daarmee beoogde. Of dat nu concreet leidt dat ouders niet meer met vijf kinderen in hun auto gaan, zover ben ik nog niet. Maar ik vind wel dat mensen eens eventjes voor zichzelf die vraag moeten stellen. Want ik krijg ook mails van mensen die zeggen van: "Ja maar ik wil wel graag dat er wat krachtiger wordt opgetreden". Nou ja, daar moeten we toch wel een beetje de balans in vinden. Maar daarom goed om het hierbij, denk ik, nu af te sluiten voor dit moment onder dankzegging aan Wilma en Jos. Dat geeft even de ruimte om de boel te ventileren en dan komen wij iets na vijven weer bijeen voor de raad. Dank.